

Atatürk organize

İZMİR ATATÜRK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ DERGİSİ

MAYIS
2022
SAYI 197

OSB'LER STRATEJİK ALANLARDIR

OKULUMUZUN
BAŞARILARI
SANAYİNİN
GÜVENİ

EBSO
100 BÜYÜK'TE
İAOSB'DEN
25 FİRMA

UĞURTAŞ:
TEK SORUN
MALİYETLER
DEĞİL

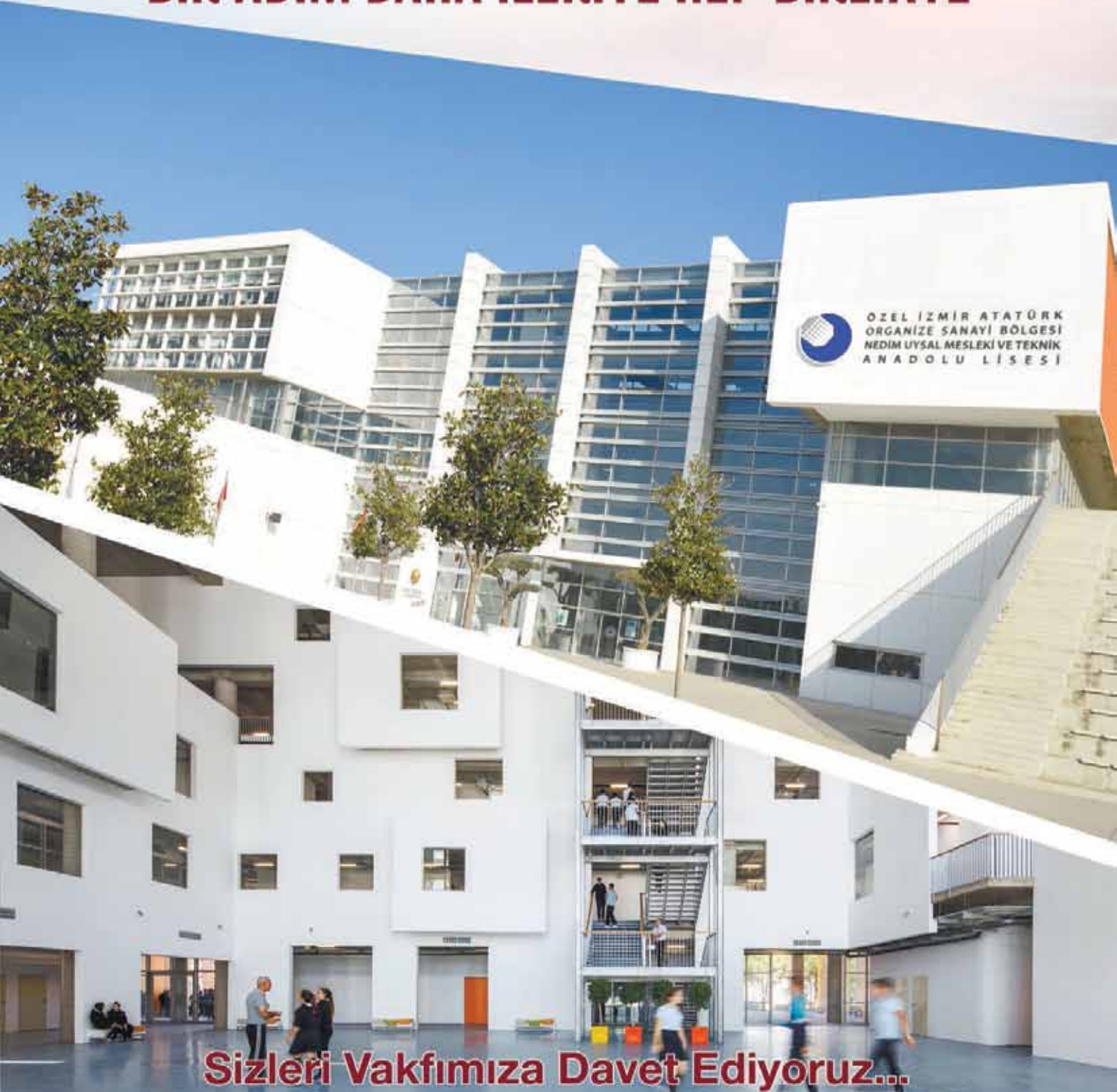

İAOSB VAKFI

İZMİR ATATÜRK ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Sanayici ve İşadamları Sağlık ve Eğitim Vakfı

BİR ADIM DAHA İLERİYE HEP BİRLİKTE

ÖZEL İZMİR ATATÜRK
ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ
NEDİM UYSAL MESLEKİ VETEKNIK
ANADOLU LİSESİ

Sizleri Vakfımıza Davet Ediyoruz...

Bilgi ve Katılım: Aynur DİPLİGÜNEŞ Tel: 0232 328 06 20 aynur.dipligunes@ataerenerji.com.tr

Sanayicilerin işi üretmektir

Hilmi
UĞURTAŞ

İzmir Atatürk
Organize Sanayi
Bölgesi Yönetim
Kurulu Başkanı

Değerli Sanayici Dostlarım; Türkiye olarak neredeyse son on yıldır hızlı büyümeyi hedefleyen politikaları tercih ettiğimizi söyledik. Aslında bu vizyona baktığımızda, bunun mantıksız bir yaklaşım olduğunu söylemek pek de mümkün değil. Neden dersiniz? Türkiye'nin ekonomi tarihi içinde o kadar çok kaybedilmiş yılları oldu ki başka ülkeler makul ölçülerle ilerlemeyi kaydederken, biz Mehmet Yürüyüşü tarzı ile iki ileri bir geri bir tempo ile makul ve istikrarlı büyüme yürüyüşünde geri kaldık. Bilirsiniz klasik örneğimizdir; Güney Kore ile Türkiye'yi karşılaştırır, 'beraber çıktık

yola, şimdi onlar nerede bir neredeyiz' deriz. Japonya ve Almanya II. Dünya Savaşı'nın ardından her şeye neredeyse sıfırdan başladı. Bunun bir sihri yok. Onlar doğru bildikleri ve kendilerine uygun olan yoldan çıkmadan, zig-zaglar çizmeden yürümeye devam ederken; biz gün geldi 1-2 yıl çok hızlı koştuk, sonra aniden frene bastık ve 3-5 yıl kaybettik. En basit örneğimiz; bugün başımızın belası olan enflasyonla ilgili yaşadıklarımızdır. Şöyle bir düşünürsek son 50 yılda bu canavarı kaç kez öldürdük, kaç kez dirilttik. Enflasyon canavarını öldürdüğümüz zamanlar da oldu ama onun sakladığı yumurtaları bulamadık ki her 10 yılda bir yavrusu karşımıza çıktı.

Hatırlanacağı gibi Covid pandemisinin ekonomilerde yaratacağı olumsuz etkileri sınırlamak için tüm ülkeler devlet yardımlarını devreye sokarak, günlük yaşamı sürdürmeye gayret ettiler. Bu parasal genişleme, ABD başta olmak üzere zengin ve gelişmiş ülkelerde dahi ardında enflasyon tortusunu bırakırken, Türkiye gibi borçla dönen, gelişmek ve büyümek zorunda olan ülkelerde bu travma daha da yüksek rakamlarla gerçekleşiyor.

Bu dönemde bizi yanıltmaya götürecek en kötü söylem, başka ülkelerin geldiği enflasyon oranlarına bakarak, kendimizi gerçek dışı bir iyimserlik içine sokmak olacaktır. The Economist Dergisi'nin 42 ülkeyi kapsayan Mart ayına ilişkin verilerinde Türkiye yüzde 61,1'lik TÜFE rakamı ile Arjantin'i de geçerek birinci sırada yer almıştır. Dünyadaki sıcak ve soğuk savaşın odağında olan Rusya ise yüzde 16,7 ile üçüncü sırada... 'Eyvah, yandık, bittik, enflasyon nerelere geldi'

diyen ABD’de bu oran yüzde 8,5, Almanya’da yüzde 7,4, İngiltere’de yüzde 7, İtalya’da ise yüzde 6,2...

Türkiye’nin önünde ciddi bir yol ayrımı var. Yüksek negatif reel faizde para, paradan kaçır. Kendini mülklere, altına, emtiyaya, kriptoya, otomobile atar. Yani bizim temel ihtiyacımız olan istihdam ve katma değer yaratan üreten ülkeye geçişte çok zorlanırsınız. Hele Türkiye gibi dünyanın en stratejik değere sahip jeo-politik coğrafyasına sahipseniz.

Peki bu enflasyon durgunluk yaratır mı? Seçim dönemine girildiği bir dönemde bu durgunluğu da beklemek yanıltıcıdır. Bunu güven endekslerinde görebiliriz. Tüketici güven endeksi düşük düzeylerde gezerken; sanayi, perakende, hizmet ve inşaat sektör güven endeksleri bir hayli makul seviyelerde... Peki, durgunluk nereden gelecek dersiniz? IMF ve Dünya Bankası başta olmak üzere verileri kabul edilir tüm küresel finans kuruluşları, küresel büyümeyi sürekli geriye çekiyor. Oysa daha çok yakın süre önce Gayri Safi Yurt İçi Hasıla 2022 yılı ilk çeyreğinde yüzde 7,3’lük artış gösterdi.

Bu karmaşık ekosistem içinde, tezatlarla dolu verilerin içinden sadece finansçıların değil, siyasilerin ve iş insanlarının da çıkamadıklarını görüyoruz. Bizdeki madalyonun iki yüzü yok; onlarca yüzü var...

İşte bu durumda biz sanayicilerin

yapacağı tek şey var. O da her zaman yaptığımız gibi üretmeye devam etmek... Üretirken; verimli çalışarak, üretim maliyetlerini olabildiğince dünya ile rekabet edebilecek düzeyde tutabilmek için yeni uygulamalar, kanallar bulmak zorundayız. Bunun için de sanayi kuruluşları içinde özellikle stratejiyi belirleyen kişi ve birimlerin günlük rutinlerin dışına çıkıp sürekli okuması ve araştırma yapması şart hale gelmiştir. Çünkü yarın bugünden zor olacak ve karşımızdaki tek sorun maliyetler olmayacaktır.

2030’a kadar planlanan “Yeşil Kalkınma ve Sanayi” hamlesi; tedarik kaynaklarından, iş yapış şekillerine; günlük normal yaşamın akışından, istihdam yapısının değişimine kadar pek çok alanda bizleri zorlu bir mücadele döneminin içine çekecektir.

Bu savaşların yapılacağı ve kazanma ihtimalinin en yüksek olacağı stratejik alanlar ise ‘Organize Sanayi Bölgeleri’dir.

Çok yakında gelecek olan yarına sadece kendimizi ve işletmelerimizi değil OSB’lerimizi de hızla hazırlamalıyız. OSB’lerimiz; gelen ekosisteme uygun, ülkemizin üretim stratejisini en yüksek verimle uygulayabileceğimiz yapılar haline getirilmelidir.

Bu hususta da kamunun öncü olması ve destekleri çok önemlidir. Bu örnekler ve destekler artarak ve çeşitlenerek sürmelidir.

SAHİBİ
İAOSB Yönetim Kurulu Başkanı
Hilmi UĞURTAŞ
SORUMLU MÜDÜR
Meryem Fulya YAZICIOĞLU

YAYIN İCRA KOMİTESİ
Hilmi UĞURTAŞ - Enver OLGUNSOY
Nedim ATILLA - Hüseyin DOĞAN

Muhabir
Bestenigar PEKER

YÖNETİM YERİ
İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi
M. Kemal Atatürk Bulv. No:42 - 35620
Çiğli / İZMİR
Tel: (0232) 376 71 76 Fax: (0232) 376 71 00

E-mail: iaosb@iaosb.org.tr
Web: www.iaosb.org.tr

BASKI:
Hürriyet Matbaası
5501 Sokak No: 6 Kat: 1 Tuna Mah. Camdıbi - İzmir
Telefon: (0232) 435 69 69
Faks: (0232) 462 31 62
www.hurriyetmatbaa.com
Atatürk Organize Haber, İAOSB’nin aylık yayın organıdır. Dergide yayınlanan yazılar kaynak gösterilerek alınıp yapılabilir. Yayınlanan yazılar aksi belirtilmedikçe İAOSB’nin resmi görüşünü yansıtmaz. İmzalı yazılarda belirtilen görüşler sadece yazarlarına aittir.

10 Gelir dağılımında son tablo

8	Türkiye ilk çeyrekte yüzde 7,3 büyüdü	32	Tırtıl'ın Türkiye birincisi olarak eğitime destek veren öyküsü
10	Gelir dağılımında son tablo	36	Dünyanın en büyük gençlik organizasyonu AIESEC
14	Ekonomik göstergeler	41	Türk üniversitelerinin uluslararası başarısı
18	Ekonomideki gelişmeler nasıl yorumlandı?	42	Yaşamı, doğayı ve geleceği ilgilendiren teknolojik gelişmeler
22	EBSO 100 Büyük'te İAOSB'den 25 firma yer aldı	46	Paylaşmanın güzelliği: Müze Evliyagil
24	Türkiye-Makedonya dostluğu İzmir'de perçinlendi	50	Zeyrek otu
25	Sanayi sporla buluştu	52	Ülseratif kolit hastalığı belirtileri ve tedavisi
26	Beslenme Dostu ve Fiziksel Aktiviteyi Destekleyen İş Yeri Programı	54	İnsan 2050'ye kadar doğa ile uyumunu koruyabilecek mi?
28	Konut ve iş yerlerinde kira artışı	56	Okyanustaki Akdenizli: Madeira
30	19 Mayıs Gençlik Haftası	59	Kıyılardan ve yaylaların mutfağı: Muğla
31	İAOSB'nin okulu başarılarıyla sanayinin geleceğine güven aşıyor		

Türkiye ilk çeyrekte yüzde 7,3 büyüdü

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ilk çeyreğe ilişkin milli gelir istatistiklerini yayınladı. Veriler, Türkiye ekonomisinin ilk çeyrekte yıllık bazda yüzde 7,3 büyüdüğünü gösterdi. Böylelikle son 4 çeyreğin en düşük yıllık büyüme rakamı kaydedildi. Büyüme, bir önceki çeyreğe göre ise yüzde 1,2 oldu. Büyümeye ilk çeyrekte en yüksek katkının tüketimden geldiği görüldü. Hanehalkı tüketimi ilk çeyrekte büyümeye 11,6 puan katkı yaptı. Ana sektörler bakımında yılın ilk çeyreğinde sanayinin büyüme performansı hizmetler sektörünün ardında kaldı. Tarımda sınırlı bir büyüme olurken, inşaat sektörü ise yüzde 7,2 daraldı.

179,8 milyar dolarlık ekonomi

TÜİK verilerine göre üretim yöntemiyle Gayrisafi Yurt İçi Hasıla tahmini, 2022 yılının birinci çeyreğinde cari fiyatlarla bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 79,5 artarak 2,5 trilyon TL oldu. GSYH'nin birinci çeyrek değeri cari fiyatlarla ABD doları bazında 179,8 milyar dolar olarak gerçekleşti.

Türkiye ekonomisinde 2022 yılının ilk çeyreğindeki yüzde 7,3'lük büyümeye en yüksek katkı tüketimden geldi. Hanehalkı tüketimi 11,6 puan katkı yaptı. Bunu 3,5 puanla net ihracat izledi.

En yüksek katkı tüketimden

Ana gruplara bakıldığında en yüksek büyümenin tüketim harcamalarında yaşandığı görüldü.

Yerleşik hanehalklarının tüketim harcamaları, 2022 yılının birinci çeyreğinde bir önceki

yılın aynı çeyreğine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak yüzde 19,5 arttı. Devletin nihai tüketim harcamaları yüzde 0,9, gayrisafi sabit sermaye oluşumu yüzde 1,1 arttı.

Mal ve hizmet ihracatı, 2022 yılının birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak yüzde 16,8, ithalatı ise yüzde 2,3 arttı.

Bu rakamların ardından büyümeye ilk çeyrekte en yüksek katkının tüketimden geldiği görüldü. Hanehalkı tüketimi ilk çeyrekte büyümeye 11,6 puan katkı yaptı. Tüketimi 3,5 puanla net ihracat izledi. Devlet harcamaları ve yatırımların büyümeye katkısı ise sınırlı kaldı. Stoklar ise büyümeden 8,2 puan götürdü.

Dayanıklı mal tüketiminde sınırlı büyüme

Tüketimin alt kalemlerine bakıldığında dayanıklı mal tüketiminin yılın ilk çeyreğinde yıllık yüzde 19,8 büyüdüğü görüldü. Bu büyüme verisi son 3 çeyreğin en yüksek büyümesi olsa da, bir önceki yılın aynı çeyreğindeki yüzde 22,5'lik büyüme performansının ardında kaldığı izlendi.

Aynı dönemde yarı dayanıklı mal büyümesi yüzde 31,9; dayanıksız mal tüketimi büyümesi ise yüzde 16,7 oldu. Hanehalkının

hizmetler sektöründeki tüketiminde ise yüzde 24,8'lik büyüme görüldü.

Sanayi büyümesi hizmetin ardında kaldı

Ana sektörler bakımından yılın ilk çeyreğinde sanayinin büyüme performansının hizmetler sektörünün ardında kaldığı görüldü.

Buna göre yılın ilk çeyreğinde sanayi bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 7,4 büyüdü. Hizmetler sektöründe büyüme ise yüzde 14,9 olarak kaydedildi.

Tarımda yüzde 0,9 ile sınırlı bir büyüme kaydedilirken, inşaat sektörü ise yüzde 7,2 daraldı.

İnşaat yatırımlarında daralma ivmesi sürüyor

Yatırımların alt kalemlerine bakıldığında makine ve teçhizat yatırımlarında büyümenin, bununla birlikte inşaat yatırımlarındaki daralmanın devam ettiği izlendi.

Verilere göre yılın ilk çeyreğinde inşaat yatırımları bir önceki yıla göre yüzde 9,8 daraldı. Böylelikle son üç çeyrekte inşaat yatırımlarında yıllık daralma kaydedilmiş oldu.

Aynı dönemde makine teçhizat yatırımları ise yüzde 10,5 büyüdü. Bu büyümeyle birlikte makine teçhizat yatırımlarındaki büyüme ivmesi 10 çeyreğe yükseldi.

İşgücü ödemeleri, 2022 yılının birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 59,7, net işletme artışı/karma gelir ise yüzde 88,1 arttı.

İşgücü ödemelerinin cari fiyatlarla Gayrisafi Katma Değer içerisindeki payı geçen yılın birinci çeyreğinde yüzde 35,5 iken, bu oran 2022 yılında yüzde 31,5 oldu. Net işletme artışı/karma gelirin payı ise yüzde 45,6 iken bu yılın ilk çeyreğinde yüzde 47,6 oldu.

Gelir dağılımında son tablo

Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması

2021 yılı sonuçlarına göre; en yüksek eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert gelirine sahip yüzde 20'lik grubun toplam gelirden aldığı pay bir önceki yıla göre 0,8 puan azalarak yüzde 46,7'ye düşerken; en düşük gelire sahip yüzde 20'lik grubun aldığı pay 0,2 puan artarak yüzde 6,1'e yükseldi. En yüksek gelire sahip yüzde 10'luk kesim, en düşük gelire sahip yüzde 10'luk kesimin 13,7 katı gelir elde etti.

Türkiye'de yıllık ortalama hanehalkı kullanılabilir geliri yüzde 10,6 artarak 2021 yılı anket sonuçlarına göre 76 bin 733 TL oldu. Yıllık ortalama eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert geliri, bir önceki yıla göre yüzde 11,9 artarak 33 bin 428 TL'den 37 bin 400 TL'ye yükseldi.

Yıllık ortalama eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert gelirlerinde en yüksek gelir, geçen yıla göre 6 bin 585 TL artarak 49 bin 297 TL ile tek kişilik hanehalklarının oldu. Çekirdek aile bulunmayan birden fazla kişiden oluşan

TÜİK Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması 2021 yılı sonuçlarına göre, gelir dağılımı pandemi döneminde kısmen düzelmeye gösterdi. Yıllık ortalama hanehalkı kullanılabilir geliri de arttı.

hanehalklarının yıllık ortalama eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert geliri 41 bin 753 TL iken, tek çekirdek aileden oluşan hanehalklarında bu değer 38 bin 159 oldu. En düşük yıllık ortalama eşdeğer kullanılabilir hanehalkı fert gelirine sahip hanehalkı

tipi ise 29 bin 445 TL ile en az bir çekirdek aile ve diğer kişilerden oluşan hanehalkları oldu.

Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması 2021 yılı sonuçlarına ilişkin gelir bilgileri, bir önceki takvim yılı olan 2020 yılını referans alıyor. Gelir hesaplamalarında; hanehalkı gelirleri, hanehalkı büyüklüğü ve kompozisyonu dikkate alınarak eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert gelirine dönüştürülüyor.

Gelirde en yüksek pay maaş ve ücrette

Toplam gelir içerisinde en yüksek payı, yüzde 47,1 ile bir önceki yıla göre aynı kalan maaş ve ücret geliri aldı. İkinci sırayı yüzde 23,9 ile önceki yıla göre 2,1 puanlık artış

gösteren sosyal transfer geliri alırken, üçüncü sırayı yüzde 17,5 ile önceki yıla göre 0,2 puan azalan müteşebbis geliri oluşturdu.

Tarım gelirinin müteşebbis geliri içindeki payı bir önceki yıla göre 2,5 puan artarak yüzde 23,4 olurken, emekli ve dul-yetim aylıklarının sosyal transferler içindeki payı 1,7 puan azalarak yüzde 90,0 olarak gerçekleşti.

Eğitim kazandırdı

Yıllık ortalama esas iş gelirleri sırasıyla yükseköğretim mezunlarında 68 bin 229 TL, lise ve dengi okul mezunlarında 47 bin 326 TL, lise altı eğitimlilerde 35 bin 344 TL, bir okul bitirmeyenlerde 25 bin 911 TL ve okur-yazar olmayan fertlerde 19 bin 835 TL olarak hesaplandı.

Geçen yıla göre yıllık ortalama esas iş gelirinde en yüksek artış yüzde 18,2 ile okur-yazar olmayan, en düşük artış ise yüzde 7,6 ile lise altı eğitimli fertlerde oldu.

Eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert medyan gelirinin yüzde 50'si dikkate alınarak hesaplanan yoksulluk oranına göre; okur-yazar olmayan fertlerin yüzde 24,1'i, bir okul bitirmeyenlerin yüzde 24,4'ü, lise altı eğitimlilerin yüzde 13,8'i, lise ve dengi okul mezunlarının ise yüzde 7,5'i yoksul olarak hesaplandı. Yükseköğretim mezunları ise yüzde 2,5 ile en düşük yoksulluk oranına sahip grup oldu.

Esas iş gelirinde en yüksek artış tarımda

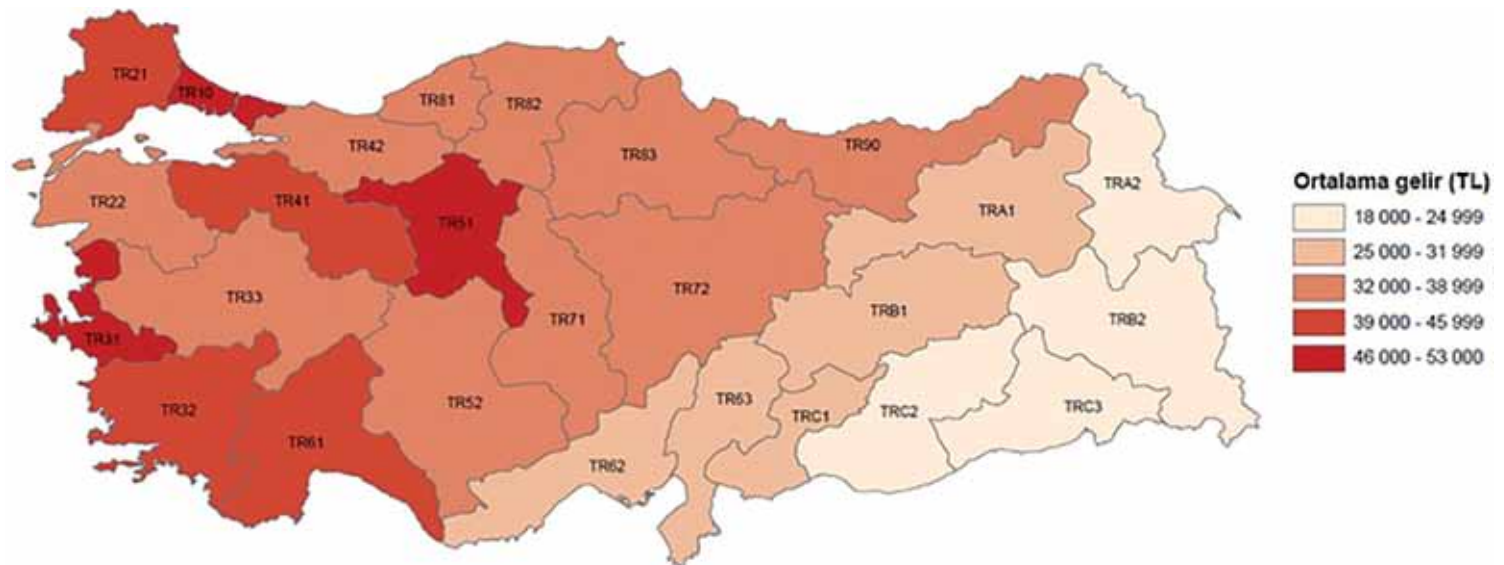
Esas iş gelirleri sektörel ayırmda incelendiğinde; en yüksek yıllık ortalama gelirin 51 bin 173 TL ile hizmet sektöründe, en düşük yıllık ortalama gelirin ise 32 bin 635 TL ile tarım sektöründe olduğu görüldü. Bir önceki yıla göre; yıllık ortalama esas iş gelirinde en yüksek artış yüzde 29,2 ile tarım sektöründe gözlenirken, bunu yüzde 11,2 ile hizmet sektörü izledi. Diğer taraftan sanayi sektöründe yüzde 6,1, inşaat sektöründe ise yüzde 4,7 artış gözlemlendi.

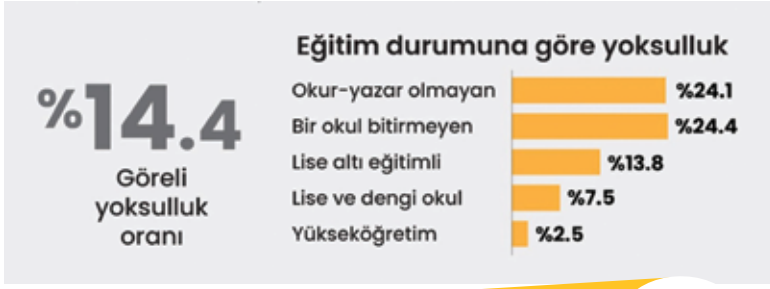
İşverenlerin geliri

Yıllık ortalama esas iş gelirleri sırasıyla işverenlerde 136 bin 280 TL, ücretli maaşlılarda 46 bin 846 TL, kendi hesabına çalışanlarda 37 bin 871 TL ve yevmiyelilerde 18 bin TL olarak hesaplandı. Geçen yıla göre en yüksek artış yüzde 14,0 ile kendi hesabına çalışanlarda, en düşük artış ise yüzde 2,4 ile yevmiyelilerde oldu.

Görelî yoksulluk oranı yüzde 14,4

Toplumun genel düzeyine göre belirli bir sınırın altında gelire sahip olan bireyler görelî anlamda yoksul sayılıyor. Eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert medyan gelirinin

2021 yılında bir önceki yıla göre konut alımı ve konut masrafları dışında borç veya taksit ödemesi olanların oranı 5,4 puan artışla yüzde 63,7 oldu. Bu ödemeler nüfusun yüzde 23'üne ciddi yük getirdi.

yüzde 50'si dikkate alınarak belirlenen yoksulluk sınırına göre, yoksulluk oranı 2021 yılında 0,6 puan azalarak yüzde 14,4 oldu. Medyan gelirin yüzde 60'ı dikkate alınarak belirlenen yoksulluk sınırına göre yoksulluk oranı ise son yılda 0,6 puan azalarak yüzde 21,3 olarak gerçekleşti.

Eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert medyan gelirin yüzde 40'ı dikkate alınarak belirlenen yoksulluk sınırına göre, yoksulluk oranı bir önceki yıla göre 0,4 puanlık azalış ile yüzde 8,5 olarak gerçekleşti. Medyan gelirin yüzde 70'i dikkate alınarak belirlenen yoksulluk sınırına göre ise yoksulluk oranı bir önceki yıla göre 0,3 puanlık azalış ile yüzde 28,7 oldu.

Maddi yoksunluk oranı yüzde 27,2

Finansal sıkıntıda olma durumunu ifade eden maddi yoksunluk; çamaşır makinesi, renkli televizyon, telefon ve otomobil sahipliği ile ekonomik olarak beklenmedik harcamaları yapabilme, evden uzakta

bir haftalık tatil masrafını karşılayabilme, kira, konut kredisi ve faizli borçları ödeyebilme, iki günde bir et, tavuk, balık içeren yemek yiyebilme ve evin ısınma ihtiyacını karşılayabilme durumu ile ilgili hanehalklarının algılarını yansıtmaktadır.

Yukarıda belirtilen dokuz maddenin en az dördünü karşılayamayanların oranı olarak tanımlanan ciddi maddi yoksunluk oranı; 2020 yılında yüzde 27,4 iken 2021 yılı anket sonuçlarında 0,2 puan azalarak yüzde 27,2 olarak gerçekleşti.

Dört yıllık panel veri kullanılarak hesaplanan sürekli yoksulluk oranı, eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert medyan gelirin yüzde 60'ına göre son yılda ve aynı zamanda önceki üç yıldan en az ikisinde yoksul olan fertleri kapsamaktadır. Buna göre, 2021 yılı anket sonuçlarına göre sürekli yoksulluk oranı bir önceki yıla göre 0,1 puan artarak yüzde 13,8 oldu.

Evde en büyük sorun izolasyon ve ısınma

Oturulan konuta sahip olanların oranı geçen yıla göre 0,3 puan azalarak 2021 yılında yüzde 57,5 olarak hesaplanırken, kirada oturanların oranı yüzde 26,8, lojmanda

oturanların oranı yüzde 1,2, kendi konutunda oturmayıp kira ödemeyenlerin oranı ise yüzde 14,6 oldu.

Konutun izolasyonundan dolayı ısınamama, en çok karşılaşılan konut ve çevre problemi oldu. Kurumsal olmayan nüfusun yüzde 34,3'ü konutunda izolasyondan dolayı ısınma sorunu, yüzde 33,9'u sızdıran çatı, nemli duvarlar, çürümüş pencere çerçeveleri vb. problemleri yaşarken, yüzde 23,4'ü trafik veya endüstrinin neden olduğu hava kirliliği, çevre kirliliği veya diğer çevresel sorunlarla karşılaştı.

Borçlular arttı

Geçen yıla göre konut alımı ve konut masrafları dışında borç veya taksit ödemesi olanların oranı 5,4 puan artarak yüzde 63,7 oldu. Nüfusun yüzde 6,6'sına bu ödemeler yük getirmezken yüzde 23'üne ciddi yük getirdi. Hanelerin yüzde 60,8'i evden uzakta bir haftalık tatil masraflarını, yüzde 38,3'ü iki günde bir et, tavuk ya da balık içeren yemek masraflarını, yüzde 33,4'ü beklenmedik harcamaları, yüzde 20,5'i evin ısınma ihtiyacını, yüzde 62,9'u eskimiş mobilyaların yenilenmesini ekonomik olarak karşılayamadığını beyan etti.

Bölgesel sonuçlar

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2021 yılı Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması Bölgesel Sonuçları'nı da paylaştı. Türkiye'de yıllık ortalama eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert geliri 2021 yılında 37 bin 400 TL iken, gelirin en yüksek olduğu bölge, 51 bin 765 TL ile İstanbul oldu. En düşük yıllık ortalama eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert geliri ise 18 bin 278 TL

ile Van, Muş, Bitlis, Hakkari bölgesinde gerçekleşti.

Gelir eşitsizliğinde ise son yapılan araştırma sonuçlarına göre P80/P20 (en yüksek gelire sahip yüzde 20'lik grubun gelirinin en düşük gelire sahip yüzde 20'lik grubun gelirine oranı) Türkiye'de 7,6 iken, bu oranın 8,2 ile en yüksek olduğu il İstanbul oldu.

Gelir hesaplamalarında; hanehalkı gelirleri, hanehalkı büyüklüğü ve kompozisyonu dikkate alınarak eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert gelirine dönüştürülüyor.

Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli

Son yapılan araştırma sonuçlarına göre P80/P20 değerinin en düşük olduğu İBBS 2. Düzey bölgeleri; 4,1 ile Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli, 4,3 ile Zonguldak, Karabük, Bartın ve Bursa, Eskişehir, Bilecik oldu.

P80/P20 oranının en yüksek olduğu İBBS 2. Düzey bölgeleri ise 8,2 ile İstanbul, 7,7 ile Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan ve 7,2 ile Adana, Mersin oldu.

İBBS 2. Düzey bölgelerinin herbiri için eşdeğer hanehalkı kullanılabilir fert medyan gelirinin yüzde 50'sine göre hesaplanan yoksulluk sınırına göre, gelire dayalı görelî yoksulluk oranının en yüksek olduğu bölgeler; yüzde 14,4 ile Adana, Mersin, yüzde 13,7 ile Mardin, Batman, Şırnak, Siirt ve Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan oldu.

Görelî yoksulluk oranı en düşük olan İBBS 2. Düzey bölgeleri ise yüzde 2,2 ile Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli, yüzde 6,5 ile TR41 Bursa, Eskişehir, Bilecik ve yüzde 7,7 ile Gaziantep, Adıyaman, Kilis olarak hesaplandı.

Cari açık rakamları açıklandı

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından açıklanan ödemeler dengesi verilerine göre, cari işlemler hesabı Mart'ta 5 milyar 554 milyon dolar açık verirken, 12 aylık cari işlemler açığı 24 milyar 223 milyon dolar oldu. Bu gelişmede, ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığının 3 milyar 356 milyon dolar artarak 6 milyar 342 milyon dolara yükselmesi etkili oldu. Geçen yılın Mart ayında 314 milyon dolarlık açık oluşan altın ve enerji hariç cari işlemler hesabında, bu yılın aynı döneminde 2 milyar 480 milyon dolar fazla verildi.

TCMB, faizi 5. kez pas geçti

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) merakla beklenen faiz kararını açıkladı. Para Politikası Kurulu'nun (PPK) 26 Mayıs günü yaptığı toplantıda politika faizi yüzde 14 seviyesinde sabit bırakıldı. TCMB böylece son 5 toplantıda faize dokunmamış oldu. Liralaşmayı teşvik eden geniş kapsamlı politika çerçevesi gözden geçirme sürecinin devam ettiğini bildiren TCMB, finansal istikrarın önemine dikkat çekti ve "değerlendirme süreçleri tamamlanan teminat ve likidite politika adımları devreye alınacaktır" açıklamasını yaptı.

Merkez Bankası'nın rezervleri azaldı

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) brüt döviz rezervleri Mayıs ayı ortasında bir önceki haftaya göre 4 milyar 821 milyon dolar düşüş gösterdi. TCMB verilerine göre, Mayıs ayının ilk haftasında 66 milyar 19 milyon dolar olan rezervler, 13 Mayıs ile sona eren haftada 61 milyar 198 milyon dolara geriledi. Altın rezervleri 41 milyar 641 milyondan 40 milyar 743 milyon dolar seviyesine geldi. Böylece toplam rezerv 101 milyar 941 milyona indi. Aynı dönemde net uluslararası rezervler de 3 milyar 466 milyon dolar azaldı.

Ekonomiye güven Nisan'da geriledi

Ekonomik güven endeksi Mart ayında 95,7 iken, Nisan ayında yüzde 1,1 oranında azalarak 94,7 değerine düştü. Ekonomik güven endeksindeki düşüş, tüketici ve reel kesim (imalat sanayi) güven endekslerindeki düşüşlerden kaynaklandı. Tüketici güveni yüzde 7,3 oranında azalarak 67,3'e, reel kesim güveni yüzde 0,5 oranında azalarak 107,7'ye geriledi. Hizmet sektörü güveni yüzde 3,0 oranında artarak 114,6, perakende ticaret sektörü güveni yüzde 2,9 oranında artarak 119,4, inşaat sektörü güveni yüzde 3,0 oranında artarak 83,5 değerlerini aldı.

SAMEKS, ikinci çeyreğe pozitif başladı

SAMEKS (Satınalma Müdürleri Endeksi), Nisan ayındaki 53,7 puanlık seviyesiyle yılın ikinci çeyreğine pozitif bir başlangıç yaptı. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Sektörü

SAMEKS Endeksi, 2022 yılı Nisan ayında, bir önceki aya göre 2,1 puan artarak 54,2 seviyesine yükseldi. Bu dönemde yeni siparişlerin önceki aya göre 2,4 puan artarak 52,4 seviyesine yükselmesi, sektör genelinde gerçekleşen ivme artışında belirleyici rol oynadı. Üretim alt endeksi de 7,7 puan birden artarak 52,8 puanla pozitif bir görünüm sundu.

Kapasite kullanımı yüzde 77,8'e yükseldi

İmalat sanayi genelinde kapasite kullanım oranı (KKO) Nisan'da bir önceki aya göre 0,5 puan artarak yüzde 77,8, mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım

oranı da (KKO-MA) 0,1 puan azalarak yüzde 78,1 seviyesinde gerçekleşti. TCMB tarafından imalat sanayinde faaliyet gösteren

1725 işyerinin yanıtları toplulaştırılarak oluşturulan kapasite kullanımı oranındaki sınırlı artışta, Mart ayına göre Nisan'da dayanıksız tüketim mallarındaki KKO'nun yüzde 0,1 artışla yüzde 75,7'ye, ara mallarda ise yüzde 1 artışla 79,7'ye çıkması etkili oldu.

Aktif Kapasite Raporu Nisan'da rekor kırdı

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından Nisan 2022'de onaylanan kapasite raporu sayısı Nisan 2021'e (4 bin 431 adet) göre yüzde 16,2 (720 adet) artarak 5 bin 151 adet oldu.

Raporların 1385'i İstanbul'da, 380'i Ankara'da, 363'ü Bursa'da, 284'ü İzmir'de, 235'i Konya'da, 183'ü Kocaeli'nde, 177'si Gaziantep'te, 124'ü Tekirdağ'da, 113'ü Kayseri'de, 111'i Adana'da, düzenlendi. TOBB Sanayi Veri Tabanı'ndaki aktif kapasite raporları toplamı Nisan 2021'de 81 bin 279 iken, Nisan 2022'de yüzde 11 artışla 90 bin 207 adede ulaştı.

Yatırım desteklerinde sermaye şartı yükseldi

Yatırım projelerinin yatırımlara devlet yardımı verilmesine ilişkin karar kapsamında değerlendirmeye tabi tutulabilmesi için gereken asgari sabit yatırım tutarı 500 milyon

TL'den 1 milyar TL'ye yükseltildi. Öncelikli ürün listesindeki yatırım projelerinin, Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında değerlendirilerek desteklerden yararlanabilmesi için 50 milyon TL ile 500 milyon TL yatırım tutarına sahip olması kriteri uygulamadan kaldırıldı. Müeyyide durumunda nitelikli personel, enerji ve hibe destekleri gecikme zammı ve faiziyle geri alınacak.

Nisan ayı enflasyon rakamları açıklandı

Türkiye İstatistik Kurumu'nun açıklamasına göre, tüketici fiyatları Nisan ayında bir önceki aya göre yüzde 7,25; yıllık bazda ise yüzde 69,97 artış kaydetti. Enflasyon-

daki bu seviye, 2002 yılından bu yana görülen en yüksek yıllık enflasyon olarak kayıtlara geçti. Endekste ki 409 maddeden

337'sinde fiyat artışı, 27 maddenin fiyatında düşüş oldu. İşlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç TÜFE'de 2022 yılı Nisan ayında bir önceki aya göre yüzde 5,58, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 57,20 artış gerçekleşti.

Üretici fiyatları 27 yılın zirvesinde

Nisan'da aylık yüzde 7,67 oranında artan üretici fiyatları, yıllık yüzde 121,82 oranına yükselerek 1995 yılı sonrası zirveye çıktı. Sanayinin dört sektörünün

aylık değişimleri incelendiğinde; madencilik ve taş ocakçılığında yüzde 12,77, imalatta yüzde 7,35, elektrik, gaz üretimi ve

dağıtımında yüzde 7,99 ve su temininde yüzde 14,95 oranında yükseliş görüldü. Yıllık bazda en çok artış; yüzde 249,55 ile kok ve rafine petrol ürünleri, yüzde 247,50 ile elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme grubunda yaşandı.

İşsizlik oranı yüzde 11,5'e çıktı

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre; 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2022 yılı Mart ayında bir önceki aya göre 153 bin kişi

artarak 3 milyon 894 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 0,4 puanlık artış ile yüzde 11,5 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı

erkeklerde yüzde 10,3, kadınlarda yüzde 13,9 olarak tahmin edildi. 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı bir önceki aya göre 0,5 puanlık artış ile yüzde 21,2 oldu. İstihdam edilenler toplam 29 milyon 956 bin kişiye düştü.

İnşaat maliyet endeksi yüzde 101,57 arttı

İnşaat maliyet endeksi 2022 Mart ayında aylık yüzde 9,58, yıllık bazda ise yüzde 101,57 artış kaydetti. Aylık bazda malzeme endeksi yüzde 12,19, işçilik endeksi yüzde

1,22 arttı. Yıllık bazda da malzeme endeksi yüzde 128,11, işçilik endeksi yüzde 42,59 artış gösterdi. Bina

inşaatı maliyet endeksi, martta bir önceki aya göre yüzde 8,8, geçen yılın aynı ayına kıyasla yüzde 98,14 yükseldi. Bir önceki aya göre malzeme endeksi yüzde 11,28, işçilik endeksi yüzde 1,16 arttı. Malzeme endeksi geçen yılın aynı ayına göre yüzde 123,87 artış kaydetti.

Dış ticaret açığı 6,1 milyar dolar

Türkiye'nin ihracatı Nisan ayında yüzde 24,6; ithalatı ise yüzde 35 artış kaydetti. Böylece dış ticaret açığı da 6,1 milyar dolar oldu. Nisan'da gerçekleştirilen 23,4 milyar dolarlık ihracat tüm zamanların en yüksek rakamı olarak kayıtlara geçti. Nisan ayı ithalatı ise 29,5 milyar dolar olarak gerçekleşti. Dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 98,1 oranında artarken, dış ticaret hacmi de geçen yıla göre yüzde 30,1 oranında artışla 52,8 milyar dolara yükseldi. Enerji, 7,7 milyar dolarlık pay ile ithalatta önemli bir yer tutmayı sürdürdü.

Yatırım mallarında ithalat artışı sınırlı

Ekonomik aktivitelerin işaretlerinden biri olarak kabul edilen yatırım malları ile hammadde ithalatı, küresel fiyat artışları ve enerji fiyatlarındaki önemli yükselişlere karşılık tutar bazında dahi artış sınırlı kaldı. Tutar bazında 2021 sonunda yatırım malları ithalatı 2018'deki 29,3 milyar dolarlık seviyeyi geçerek 35 milyar dolara geldi. Diğer yandan, hammadde ithalatı ise 2018'deki 170,1 milyar dolar seviyesinden 2021 sonunda 202,1 milyar dolara çıktı. Miktar endekslerine bakıldığında, artışların büyük kısmının fiyat yükselişlerinden geldiği görülüyor.

Otomotiv ihracatı yüzde 11,5 arttı

Türkiye'nin otomotiv endüstrisi, bu yılın Nisan ayında 2021'in aynı ayına göre yüzde 11,5'lik artışla 2,7 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirdi. Ülke ihracatında ikinci sıradaki sektörün aldığı pay da yüzde 11,7 oldu. Otomotivde en büyük ürün grubunu oluşturan tedarik endüstrisinde ihracat yüzde 9,5 artarak 1 milyar 151 milyon dolar, eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar ihracatı yüzde 54 artarak 462 milyon dolar, otobüs-minibüs-midibüs ihracatı da yüzde 21,5 artarak 100 milyon dolar oldu. Binek otomobil ihracatı 807 milyona indi.

Kimya, ihracatta liderliğini sürdürdü

Türkiye kimya sektörü, Mart ayında elde ettiği ihracat birinciliğini Nisan'da da sürdürdü. Sektör, Nisan ayında ihracatını 2021'in aynı ayına göre yüzde 53 artışla 3,3 milyar dolara çıkardı. Kimya sektörü, 2022'nin ilk dört aylık döneminde de toplam ihracatını yüzde 44,7 artırarak 10,8 milyar dolara yükseltti. Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin (TİM) verilerine göre, kimya sektörünü 2 milyar 744 milyon 92 bin dolarla otomotiv endüstrisi, 2 milyar 41 milyon 674 milyon dolarla hazır giyim ve konfeksiyon sektörü takip etti.

Ekonomideki gelişmeler nasıl yorumlandı?

Türkiye'nin ekonomide yaşadığı enflasyonist ortam ve döviz kurlarının neden olduğu çalkantılardan kurtulmasının yolunun yatırım ve üretimin desteklenmesinden geçtiğine işaret edildi.

Borçlanmanın maliyeti artıyor

Şeref Oğuz

Türkiye'nin kredi risk primi; 5 yıllık CDS değeri 700'ü geçti. Altı ay önce bu değer 392'ydi. Yani yarım yılda hızla tırmanan risk primiyle karşı karşıyayız. Peki, bu ne anlama geliyor? Borçlanmanın faiz üzerinden artışı... Bir bakıma yasal tefecilik bu... Nitekim sonuçları yasadışı tefecilikle örtüşüyor. Devletler, borç zaaferindeki ülkelere karşı tefecilik yapar mı? Elbette... Libor denilen uluslararası kabul görmüş faiz oranının üzerine, ülkenin risk primlerini (CDS) ilave eder ve borçlanma faizini belirlerler. Misal Türkiye'nin risk primleri ortalama 400'lerde seyrederken Libor yüzde 1 idi. Tefeci boyutundaki borçlanma faizimiz pratikte şöyle hesaplanıyordu; (CDS/100+Libor) 400'den gelen 4 puan ve Libordan gelen 1 puan ile yüzde 5 baz faiz belir-

leniyor, üzerine komisyon, jeopolitik gibi ilavelerle dolar bazında yüzde 6-7'lik maliyet şekilleniyor.

Kredi, borcun kurumsal halidir. Banka benzeri kurumların verdiği borcun adıdır kredi... Bir insan hayatındaki borç, eksik ve gedik kapama aracı olabilir. Fakat söz konusu şirket ise borç, ya genişlemeye, yenilenmeye ya da varlığını sürdürmeye dair olan ihtiyaçtır.

Borç, faiz ve zamandan beslenir. Eğer faiz sıfır ise, buna ödünç para deriz. Geri almamak üzere verilen paraya borç değil; hibe deriz. Zaman; faiz oranının ne kadar süre için işleyeceğini belirler. Zaten faiz, zaman üzerinden borcun maliyetini tanımlar.

Enflasyon yüksek iken kredi çekilerek ev alınır mı?

Elbette alınır. Burada iki sorun vardır; birincisi krediye ulaşabilmek, ikincisi kredi taksitlerini geri ödeme kabiliyeti... Eğer 2 milyon liralık liralık kredinin 10 yıllık vadede aylık ödemesi 28 bin lira ise bir eve giren iki asgari ücretle, geri ödenemez.

Kredi çekilerek borsaya girilir mi?

Borsa, enflasyonist dönemlerde bir kaçış limanı olabilir. Birikim sahibi kendini borsada enflasyondan korumayı deneyebilir. Ancak kredi çekerek borsaya girenin üstleneceği riskler, daha farklı hesaplanmalıdır. Alternatif getiri üzerinden yapılacak hesaplar tutmayabilir. Bu bir bakıma borç para olarak spor toto kolonu doldurmaya benzetilebilir.

Amerikalı komedyen, aktör, yazar, kovboy ve dünyayı 3 kez dolaşmış gezgin Will Rogers, yaklaşık 100 yıl önce "Enflasyona yatırım yapılır, çünkü o yükselen tek şeydir" demiş. 2022 yılında dünyanın da Türkiye'nin de yaşadığı tam bu.

Çünkü enflasyon pek çok ülkede faizlerden yüksek seyrediyor. Doğal olarak tahvil portföyleri zarar ediyor. Borsalar da kasım ayından beri düşüş eğilimi sürdürüyor.

Emtia ve gayrimenkulde değer artışları güçlü ancak sınırlı sayıda yatırıma imkan veren araçlar.

Nisan ayı rakamları ile birlikte Türkiye enflasyonu yüzde 70'e çıktı, üretici fiyatları yüzde 122'ye yükseldi. Dünyanın en yüksek enflasyonlarından birine sahibiz ve 2001 krizi öncesi duruma geri döndük. Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde enflasyon yüzde 9, politika faizi yüzde 7, gelişmiş ülkelerde enflasyon yüzde 7, politika faizi yüzde 1'in altında. Tasarrufu olanlar için sorun da burada.

Hatta 1,2 trilyon dolarla dünyanın en büyük varlık fonlarından Norveç Varlık Fonu'nun CEO'su Nikolai Tangen, bu konuda dert yandı. Son 30 yılın en büyük değişimlerinin yaşandığını, süper güçler arasında artan çatışmaların küreselleşmeyi tersine çevirdiğini ve bunun piyasaları etkileyeceğini belirten Nikolai Tangen, "Bu durum karşısında saklanabilecek yer yok. Küresel piyasalar karşılaşacağı riski yönetmek zorunda. Önümüzde zorlu bir yol var" dedi.

Özellikle Türkiye'de sınırlanacak alternatifler yok. Gayrimenkul

Enflasyona yatırım yapılır, çünkü...

Abdurrahman Yıldırım

herkesin yatırım yapabileceği bir alan değil ve fiyatlar epeyce yol aldı. Yurtiçi yerleşiklerin gelirleri ya da servetleriyle uyumu da koptu.

Altın fiyatları dünyada yatay dalgalı seyrediyor, ithalatı da öyle kolay değil. Döviz gitmeye Ankara soğuk bakıyor. Finansal enstrüman çeşitliliği oldukça az.

Ucuz kalan tek yer Borsa İstanbul ama burada yurtiçi yerleşik yatırımcıların büyük hisse senetlerine karşı bir güvensizliği var. Yabancılar ise net bazda son 5 haftaya kadar satıyordu ve payları

yüzde 37'nin altındaydı.

Tasarruf sahiplerinin en büyük seçeneği mevduattı. Onun da faiz getirisi tarihsel olarak en negatif dönemde. Yıllık enflasyonun yüzde 69,97'ye çıktığı bir dönemde politika faizi yüzde 14, bunun 3 puan üzerinde yüzde 17 mevduat faizi veriliyor.

Yüzde 14'lük politika faiziyle aradaki fark 56 puan. Veya gerçekleşen enflasyon ve uygulanan politika faizi üzerinden hesaplırsak, reel faiz eksi yüzde 49 ile çok yüksek bir düzeyde.

Yüzde 17'lik mevduat faizine göre negatif faiz oranı yüzde 45.

Değişen bir şey yok.

Dünyanın en yüksek negatifi bizde.

Nihayet merakla beklenen ve üzerinde korku rüzgârları estirilen Amerikan Merkez Bankası (FED) toplantısını geride bıraktık. Toplantı sonrası yükselişe geçen piyasaları anlamak için öncesine bakmak gerektiğini düşünüyorum. Bir süredir faiz artışlarına yönelik beklentilerin sertleştiğine şahit oluyoruz. Nitekim Aralık 2022 toplantısı itibarı ile FED'in faizleri yüzde 3 seviyesine çekmesi fiyatlandı. Bu ilk faiz artışının geldiği toplantı sonrası oluşan "her toplantıda 25 baz puan artış" havasının kısa sürede dağıldığını gösteren bir durum.

ABD Hazinesi, pandemi sırasında patlayan hane halkı desteklerinin sona ermesi ve ekonominin toparlanması ile yükselen vergi gelirleri nedeni ile daha az borçlanacak. Bu da

FED geçti sorunlar baki

Şant Manukyan

FED'in piyasalardan çekilmesini kolaylaştıran bir gelişme.

FED toplantısı, piyasaları üzmeden ve reel faizlerde büyük bir sıçrama yaratmadan sona erdi. Ancak maalesef hem piyasalar hem de ekonomiler için pek çok sorun yerinde duruyor.

Bunların başında gübre, üretim ve ihracat yasakları nedeni ile gıda fiyatları ve AB'nin ambargo kararı nedeni ile petrol geliyor. AB'nin Rus petrolünün sigortalı olarak taşınmasını engellemesi fiyatları yukarı iten bir başka gelişme olacaktır. Çin ekonomisinin yavaşlaması

fiyatların yukarı gitmesini şimdilik engelliyor olsa da talebin azalması değil ancak arzın artması ile kökten çözülebilecek bir sorunla karşı karşıyayız.

Bir ülke parasının, başka ülkelerin parasına dönüşürülmesiyle ilgili işlemlere kambiyo işlemi veya döviz işlemi denir. Günümüzde döviz ve döviz kuru terimleri kullanılır olmuştur.

Kambiyo rejimi denildiğinde anlaşılan konu, sermaye hareketlerinin durumuyla ilgili düzenlemeler ve döviz kurlarının nasıl belirleneceği meselesidir. Sermaye hareketleri denildiğinde kastedilen şey bir ülkeye doğrudan yabancı sermaye yatırımı, portföy yatırımı (borsaya yatırım gibi) ya da borç şeklinde girecek ve geri çıkacak olan yabancı paralar ve parayla ifade edilen ödeme araçlarına nasıl bir rejim uygulanacağı konusudur.

Sermaye hareketlerinin denetime tabi tutul-

Kambiyo ve Kambiyo Rejimi

Mahfi Eğilmez

duğu kambiyo kontrol rejimine genellikle sabit döviz kuru yöntemi eşlik eder. Bu yöntemde merkez bankası yabancı paralara karşı ulusal paranın paritesini (eşitlik kurunu) belirler ve bunu savunur. Eğer belirlenen bu kur bir süre sonra gerçek durumu yansıtmaz hale gelirse o zaman devalüasyon (ya da revalüasyon) yapılarak kurun yeni değeri belirlenir. Bir başka deyişle bu yöntemde kur, piyasada arz ve talebe göre değil, merkez bankası tarafından belirlenir.

Sermaye hareketlerinin serbest olduğu serbest kambiyo rejiminde dalgalı döviz kuru yöntemi geçerlidir. Bu yöntemde ulusal paranın yabancı paralar

karşısındaki değerini bir otoritenin belirlemesine gerek yoktur, döviz kurları tıpkı diğer malların fiyatları gibi piyasada arz ve talebe göre belirlenir.

Geçenlerde dijital dünyanın dev şirketlerinden biri olan Huawei'nin "Yeşil Kalkınma 2030" raporunu yazdım. "Hocam eline sağlık ama çok uzun olmuş" diyenler oldu. Dostlar için bir özet çıkardım tekrar paylaşıyorum.

Öncelikle raporda hangi anahtar endüstrilerin yeşil dönüşüm süreçlerini hangi şekillerde tamamlayacakları anlatılmış. Özellikle dijital altyapının enerji verimliliği üzerinde durulurken, yeşil endüstrilerin rolünün artması ile yenilenen enerjinin payının büyümesi konusuna detaylı şekilde girilmiş. Hatta bir model önerisi de yapılmış. "Yeşil Kalkınma 2030" raporunun sayfalarını çevirirken karşımıza şu küresel öngörüler çıkmakta:

- 2030 yılında elektrik enerjisinin yüzde 50'si yenilenebilir enerjiden üretilecek.
- Elektrik kullanımı toplam nihai enerji tüketiminde yüzde 30'a yükselecek ve enerji depolama kapasitesi bugünden 20 kat fazla olacak.
- Sanayi "yeşil" olacak ve her 10 bin işçiye 390 robot düşecek.
- Yeni binaların tamamı 2030'da sıfır karbon üretirken, 2050'de tüm binalar bu hale gelecek.
- Dijital altyapı sayesinde enerji 2030'da bugünden 100 kat daha verimli hale gelecek.
- Uzaktan tıp ve sağlık faaliyeti 10 kat artacak, elbette uzaktan eğitim 20 kattan fazla artarken, sanal turlara katılanlar milyarları bulacak.

Peki bunlar nasıl olacak? Bir kısmı imzalanan uluslararası anlaşmalar ve getirilen yeni "yeşil" şartlar sebebiyle firmaların kendilerini "karbonsuzlaşma"

Yeşil Kalkınma Raporu 2030

Emre Alkin

yani "decarbonisation" sürecine hızla hazırlamalarıyla gerçekleşecek. Diğer taraftan rekabette geri kalmamak için dijitalleşmeye ağırlık verecekler. Bu süreçte fabrikalar, binalar, konutlar ve bugün itibarıyla tüm karbon salınımı yapan unsurlar sıfır karbon salacak bir sürece girecek. Açıkçası hem dünyayı kurtaracak hem de rekabette geri kalmamak için yapılacak bu atılımlar için rapor bir yol haritası ve felsefe sunarken farklı konulara da değinmiş.

Özellikle raporda "5G'den 5.5 G'ye geçişe hazırlanın"

denmesi beni heyecanlandırdı. Açıkçası 5G ile neler kazanabileceğimizi düşünürken, bir adım daha ileri gitmek acaba bize neler getirecek diye düşünmeye başladım. Tabii tüm bunlar bilgisayar, yazılım, donanım, altyapı ve iletişim mimarisinde yeni tasarımlar gerektirecek. Özellikle şu anki dijital mimarinin işlemcileri ve işlemleri zorladığını söyleyen rapor, "uçtan uca yepyeni bir model" ile performansın iyileştirilmesi gerektiğinin altını çizmiş. Mesela bu yeni modelle bugün 6 ayda tamamlanan 90 dakikalık bir 3D film, artık 2 haftada tamamlanabilecek.

Muazzam bir gelişme, meraklısına duyurulur.

EBSO 100 Büyük'te 25 İAOSB firması yer aldı

Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO) tarafından 2021 yılı Üretimden Satışlara Göre 100 Büyük Sanayi Kuruluşu listesi açıklandı. İzmir

Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet gösteren 25 firma, EBSO 100 Büyük listesine adını yazdırdı.

Listede, üretimi ve merkezi İzmir'de olan firmaların Türkiye genelindeki üretim rakamları değerlendirmeye alındı. Sıralamada STAR Rafineri A.Ş. geçen yılki liderliğini sürdürürken, sırayı TÜPRAŞ ve PETKİM A.Ş. takip etti.

İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde faaliyet gösteren firmalardan 25'i, Ege Bölgesi Sanayi Odası tarafından Üretimden Satışlar kriterine göre açıklanan "100 Büyük" içinde yer aldı.

Ardından listenin ilk 10'unda sırasıyla İzmir Demir Çelik, Abaloğlu Yağ Sanayi, Philsa Philip Morris, Abaloğlu Lezita, JTI Tütün, Kocaer Haddecilik, Özkan Demir Çelik firmaları

yer aldı.

Üretimi İzmir dışında olan üyelerin çalışmaya dahil edilmediği listede, merkezi farklı şehirlerde olan firmaların sadece İzmir rakamları alındı. Merkezi İzmir olup, sadece İzmir'de üretimi olan firma sayısı 62 olarak belirlendi. 100 büyük firmanın ihracatının yüzde 83,1'inin kimya ve plastik, gıda, demir-çelik

metal-döküm ve taşıt-otomotiv yan sanayi tarafından gerçekleştirildiği açıklandı. İlk 10 firmanın, 100 büyük firmanın üretimden satışlarının yüzde 64'ünü gerçekleştirdiği bildirilirken, 100 büyük firma ihracatının üretimden satışlar içindeki payının yüzde 28 olduğu vurgulandı.

Gelecek yıllar için ön uyarı

Verileri değerlendiren EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar, şunları söyledi:

"2021 yılında 100 büyük firmaya ilişkin reel ve finansal temel göstergeler 2020 yılına göre daha olumlu. Bunda; pandeminin başladığı 2020 yılındaki kötü performanstan dolayı olumlu baz etkisinin ortaya çıkması, bir başka deyişle referans yıl olarak 2020'nin oldukça kötü geçmesi, artan hammadde fiyatları ile lojistik maliyetlerinin yükselmesi ve ayrıca kur dalgalanmalarının getirdiği belirsizlik nedeniyle gerek üretim gerekse tüketim sürecinde talebin öne çekilmesi, yarının talebinin bugüne kaydırılması ve ileriye dönük stok yapma ihtiyacı etkili oldu. Pandemi döneminde özellikle artan dış talep karlılığa olumlu yansımış ve oranı yüzde 3,3 seviyesine yükseltti. Ancak, bu düzeyde karlılık oranı ile sermaye biriminin artması olası görünmemektedir. Finansman yükü, KOBİ'lerimizde olduğu gibi 100 büyük firma için de en önemli sorundur. 2021 yılında firma beyanlarına göre faiz gideri yüzde 61, borçlar ise yüzde 73 oranında artarken, ana faaliyetlerinden elde edilen karın yüzde 73'ünün finansman giderlerine ayrılıyor olması önemli bir sorundur. Bu veriler de gelecek yıllar için bir ön uyarı niteliğindedir."

EBSO 2021 Yılı Üretimden Satışlara Göre 100 Büyük Sanayi Kuruluşu listesinde yer alan İAOSB firmaları

SIRA	FİRMA
5	ABALIOĞLU YAĞ SAN. VE TİC. A.Ş.
13	POLİBAK PLASTİK FİLM SAN. VE TİC. A.Ş.
18	DYO BOYA FABRİKALARI SAN. VE TİC. A.Ş.
27	ÜNİTEKS TEKSTİL GIDA MOT. ARAÇ. SAN. VE TİC. A.Ş.
31	SUN CHEMICAL MATBAA MÜREKKEPLERİ VE GEREÇLERİ
33	FELDA IFFCO GIDA SAN. VE TİC. A.Ş.
36	NORM CİVATA SAN. VE TİC. A.Ş.
40	ROTEKS TEKSTİL İHRACAT SAN. VE TİC. A.Ş.
41	BAK AMBALAJ SAN. VE TİC. A.Ş.
45	ESEN PLASTİK SAN. VE TİC. A.Ş.
46	NORM SOMUN SAN. VE TİC. A.Ş.
52	ATİK METAL SAN. VE TİC. A.Ş.
58	ELTAŞ TRANSFORMATÖR SAN. VE TİC. A.Ş.
60	ZF LEMFÖRDER AKS MODÜLLERİ SAN. VE TİC. A.Ş.
64	MAYTEKS ÖRME SAN. VE TİC. A.Ş.
65	BAYLAN ÖLÇÜ ALETLERİ SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
69	BAREKS POLİETİLEN FİLM EKSTRÜZYON SAN. VE TİC. A.Ş.
71	UYSAL MAKİNA SANAYİ İTH. İHR. VE TİC. A.Ş.
75	LUNA ELEKTRİK ELEKTRONİK SAN. VE TİC. A.Ş.
81	ÇİMBETON HAZIR BETON VE PRE. YAPI EL. SAN. VE TİC. A.Ş.
83	SPOT TEKSTİL SAN. VE TİC. A.Ş.
87	DÖNMEZ DEBRİYAJ SAN. VE TİC. A.Ş. BAYOSB ŞB.
92	GİMAS GİRGİN MAKİNA İM. MON. VE MÜH. SAN. VE TİC. A.Ş.
93	BATİBETON SANAYİ A.Ş.
94	DİRİNLER DÖKÜM SAN. VE TİC. A.Ş.

Riskler artıyor

Üretim ve ihracat artarken, ithalatın çok daha fazla artmaya devam etmesinin cari açık ve ödemeler bilançosu krizi ihtimalini arttırdığını söyleyen Yorgancılar, "Yüksek oranlı kur artışına rağmen, bu durumun devam etmesi ekonomide yapısal değişim zorunluluğunu ortaya koymaktadır. Dışarıya olan bağımlılığımızı her alanda azaltmak zorundayız. Her geçen yıl daha da belirginleşen kaynak yapısındaki bozulma ve özkaynaklardan daha yüksek oranda artan borçluluk, firmaların önünde risk oluşturmaya devam ediyor. Öte yandan 100 büyük firmamızın devreden KDV miktarı bir önceki yıla göre yüzde 96 oranında artarak 1 milyar 705 milyon 502 bin liraya ulaşmıştır. Firmalar, bir yandan borçlarını artırırken diğer yandan devreden KDV ile devlete borç vermeye devam etmektedir. Konu acilen çözülmelidir" dedi.

Türkiye-Makedonya dostluğu İzmir’de perçinlendi

Çiğli Belediyesi tarafından düzenlenen Çiğli-Çaşka Kuzey Makedonya Festivali için Türkiye’ye gelen Kuzey Makedonya Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı Devlet Müsteşarı Razmena Cekic Durovic öncülüğündeki heyet, Çiğli Belediye Başkanı Utku Gümrükçü’nün eşliğinde İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi’ni (İAOSB) ziyaret etti. İAOSB Yönetim Kurulu Üyesi Atilla Baysak, heyete bölgede yürütülen çalışmalar ve sunulan hizmetler hakkında detaylı bilgiler aktardı.

İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi’nde tekstilden makine imalatına, plastikten ambalaja kadar 22 farklı sektöre yönelik üretim yapıldığını belirten Baysak, “Bölgemizde 600 fabrikada hizmet veren 50 bin çalışmamız, kendi atığını temizleyen arıtma tesisimiz var. Ulusal ve uluslararası ölçekte yapılan teknik yarışmalarda ve organizasyonlarda dereceye giren öğrenciler yetiştirdiğimiz bir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisemiz var. Lisemiz, 2014 yılında tüm öğrencilerine yüzde 100 burs veren bir okul olarak açıldı. Burada öğrencilerimiz bir yandan kolej derecesinde yabancı dil eğitimi görürken diğer yandan aldıkları akademik eğitimi son teknolojilerle donatılmış mesleki ve teknik eğitime yönelik laboratuvarlarımızda pratik eğitimle bütünleştiriyorlar. Hava, kara, deniz ve çevreyolu ulaşımının merkezinde yer

alan Bölgemiz, son olarak tramvay hattının gelmesiyle ulaşımın tüm ayaklarını tamamlamış olacak” dedi.

Kuzey Makedonya’daki birçok belediye ile İzmir’in ‘kardeş kent’ olduğunun altını çizen İAOSB Yönetim Kurulu Üyesi Atilla Baysak, bir sonraki adımda Üsküp Belediyesi ile kardeş belediye olma yolunda ilerlediklerini ifade etti.

Durovic: Çalışmalarınız bize örnek

Kuzey Makedonya Cumhuriyeti, Ekonomi Bakanlığı Devlet Müsteşarı Razmena Cekic Durovic ise Makedonya’nın en önemli dost ülkeleri arasında Türkiye’nin de yer aldığına dikkat çekerek, söz konusu dostluğun ve iş birliklerinin gelişerek ilerlemesini temenni ettiklerini söyledi.

Durovic, “Bölgemizde yürüttüğünüz çalışmalar bize örnek olup katkı sağlayacak nitelikte. Üretimden çevreye, eğitimden ekonomiye uzanan çok ciddi çalışmalarınız var. İlerleyen süreçte mesleki ve teknik eğitim anlamında birikimlerinizden faydalanmak isteriz. İki dost ülkenin tüm alanlardaki iş birliklerini geliştirmek için buradayız. Türk yatırımcıları güzel ülkemize bekliyoruz” dedi.

Bölge firmalarından Muzaffer Kağıtçıoğlu Tarım Makinaları ile Bolulu Hasan Usta’yı da ziyaret eden heyet, genel turun ardından Bölge’den ayrıldı.

Sanayi sporla buluştu

Wings for Life World Run 2022 koşusunun İzmir durağında koşu rotası üzerinde bulunan İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi, ekonominin kaleleri olan fabrikaların önünden geçen yarışmacıların renklendirdiği keyifli görüntülere ev sahipliği yaptı.

Omurilik felcinin tedavisine yönelik araştırmalara fon sağlamak ve bu konuda farkındalık yaratmak amacıyla iki kıtadaki 7 ülkede aynı anda başlayan organizasyonun İzmir'deki ayağı Kültürpark'tan start aldı. 10 bin kişinin 'koşamayanlar için koştuğu' etkinlik yaklaşık olarak 4 saat sürdü. Büyük bir coşkuyla gerçekleştirilen koşunun ardından kadınlarda Tuğçe Karakaya (36,88 km), erkeklerde Üzeyir Söylemez (61,23 km), yakalama araçlarından en uzun süre kaçarak Wings for Life World Run 2022'nin şampiyonları oldular.

Beslenme Dostu ve Fiziksel Aktiviteyi Destekleyen İş Yeri Programı Bilgilendirme Toplantısı Yapıldı

T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü'ne bağlı Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Dairesi Başkanlığı'nın uyguladığı "Beslenme Dostu ve Fiziksel Ak-

tiviteyi Destekleyen İş Yeri Programı" adlı bilgilendirme toplantısı Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Birim Sorumlusu Dr. Ece Özkan'ın katılımıyla, İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'nde gerçekleşti.

Katılımcılar ile çevrimiçi (online) platform üzerinden bir araya gelen Özkan, söz konusu program ile çalışanların davranışlarını değiştirmelerini sağlayarak sağlığı desteklemenin ve geliştirmenin yanı sıra güvenli ve üretken bir iş yeri ortamı oluşturmayı amaçladıklarını

İş yerinde sağlığı teşvik etmek ve desteklemek yalnızca sağduyulu değil aynı zamanda iyi bir iş anlayışıdır. Sağlıklı iş gücü gelişimini teşvik eder, çevreyi korur, sürdürülebilirliği geliştirir.

vurguladı.

Merkez kamu kurum ve kuruluşları, özel kurum ve kuruluşlar, koşulları sağlayabilecek işyerleri, fabrika, ofis ve benzeri nitelikteki çalışma ortamlarının program kapsamında yer aldığını belirten Özkan; "Sağlıklı iş yerleri, işlet-

melerin daha üretken ve çalışanların daha verimli olmasına yardımcı olabilir. Bu nedenle, iş yerinde sağlığı teşvik etmek ve desteklemek yalnızca sağduyulu değil aynı zamanda iyi bir iş anlayışıdır. Ülke ekonomisi ve sosyal gelişim için hayati önem taşıyan sağlıklı iş gücü gelişimini teşvik eder, çevreyi korur, sürdürülebilirliği geliştirir ve sağlıklı şehirlerin oluşumuna katkıda bulunur. Bu kapsamda Bakanlığımız Stratejik Planı ve 'Erişkin ve Çocukluk Çağı Obezitesinin Önlenmesi ve Fiziksel Aktivite

Eylem Planı 2019-2023' kapsamında toplumda ve iş yerlerinde fiziksel aktivitenin artırılması çalışmaları bu program ile ön plana çıkmıştır" dedi.

Katılımın gönüllülük esasına dayandığına dikkat çeken Özkan, programa katılmak isteyen ve ön koşulları sağlayan firmaların başvurularının ardından iş yeri değerlendirmesine tabi tutulacaklarını, değerlendirme sonucunda gerekli başlıklardan 70 puan ve üzeri alan iş yerlerine belge verileceğini söyledi.

3 yıl geçerli belge veriliyor

Özkan, şu bilgileri verdi:

"Başvuru dosyasını hazırlayan iş yeri, il veya İlçe Sağlık Müdürlüğüne söz konusu dosya ile birlikte başvurur. Başvurusu uygun bulunan iş yeri, İl/İlçe Sağlık Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan "değerlendirme ekibi" tarafından değerlendirilir. Yapılan bu ilk değerlendirme başvuru değerlendirmesidir. Başvuru değerlendirmesi sonucu koşulları sağlayarak Beslenme Dostu ve Fiziksel Aktiviteyi Destekleyen İş Yeri olmaya hak kazanan iş yerine 3 yıl geçerli olacak belge, İl Sağlık Müdürlüğü tarafından düzenlenir ve teslim edilir. Puan verilecek başlıklar; iş yerinde sağlıkla ilgili konularda politika ve çalışmalar (7 puan), iş yerinde beslenme ile ilgili düzenlemeler (kantin, yemekhane, otomat makinaları) (45 puan), iş yerinde fiziksel aktivite ile ilgili düzenlemeler (30 puan), iş yerinde sağlık hizmeti sunumu (9 puan) ve diğer (ruh sağlığı, tütün ve bağımlılık, çevre sağlığı düzenlemeleri) (9 puan) olarak belirlenmiştir. Ön koşullarını gerçekleştiren ve bu başlıklardan 70 puan ve üzeri alan iş yerleri "Beslenme Dostu ve Fiziksel Aktiviteyi Destekleyen İş Yeri" belgesi almaya hak kazanır. Beslenme Dostu ve Fiziksel Aktiviteyi Destekleyen İş Yeri olan iş yerlerine her yıl 1 kere aynı değerlendirme formu ile takip değerlendirmesi gerçekleştirilir. Takip

değerlendirmesinde koşulları sağlayamayan iş yerine ise eksikleri bildirilerek 3 ay süre verilir ve 3 ay sonunda değerlendirmeye gidilir. Eğer iş yeri eksiklerini tamamlamış ise programa devam eder, tamamlamamış ise belgesi iptal edilir. Programa katılmak için tekrar başvuru yapılması gerekmektedir."

Başvuru Ön Koşulları

(Aşağıdaki maddeleri yerine getiremeyen firmalar, başvuruda bulunamamaktadır)

- 6331 Sayılı Kanun kapsamında bir iş yeri olması durumunda iş yerinde iş sağlığı hizmetleri sağlanmaktadır. (Kamu kurumlarında İşyeri Hekimi ve İş Güvenliği Uzmanı çalıştırma yükümlülüğü, COVID-19 Pandemisi sebebiyle 31.12.2023 tarihine kadar ertelenmiştir.)
- İş yerinde beslenme ve fiziksel aktivite konularında sağlığı destekleyen etkinlikleri kapsayan politika geliştirilmiş, amaç ve hedefler belirlenmiştir.
- İş yerinde içilebilir suya (içilebilir çeşme suyu, su sebili, hazır su vb.) kolay ulaşım sağlanmakta ve su ile ilgili kısımların bakım ve temizliği yapılmaktadır.
- Doymuş yağ, şeker, tuz ve enerjisi yüksek besinlerin firma reklamlarına (ürün fiyat afişi, dolap, şemsiye vb.) yer verilmemektedir.
- İş yerinde kantin vb. var ise bu alanlarda; taze/kuru meyve satışı yapılmaktadır.

Abdurrahman
ŞENOL

Konut ve iş yerlerinde kira artışı

Konut ve işyeri kiralamasında 5 yıldan sonra uygulanacak kira artış oranı, TÜFE'nin yanı sıra kiralananın durumu ve emsal kira bedelleri göz önünde tutularak belirlenir.

Kira sözleşmesi, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 299 ile 378. maddeleri arasında düzenlenmiş olup rızai, tam, iki tarafa borç yükleyen, belirli veya belirsiz süreli ama sürekli bir sözleşmedir. Kira bedeli ise kiralanan şeyin kullanımının kiracıya bırakılmasının kiralayana sağladığı karşılığı olarak ifade edilmektedir. Hukukumuzdaki sözleşme serbestisi gereğince kira sözleşmesinde taraflar kira bedelini sözleşme serbesti çerçevesinde özgürce belirleyebilmektedir.

Kira sözleşmesinin devamlılık arz eden edimli bir sözleşme olması ve sözleşmenin sona ermesinin belirli şartlarda mümkün olması nedeniyle; zaman içerisinde çeşitli kıstaslara göre değişecek olan kira bedelinin belirlenmesi sorunu ortaya çıkmaktadır. Türk Borçlar Kanunu'nun konut ve çatılı işyeri kiralalarına ilişkin olarak düzenlenen 347. maddesinde belirtildiği üzere belirli süreli bir kira sözleşmesi olsa dahi bu sözleşme sürenin sonunda kendiliğinden son bulmamakta ve ki-

racı sürenin bitimine en az 15 gün kala bildirimde bulunmaz ise sözleşme, aynı koşullarla 1 yıl süre ile uzamış olacaktır. Bu durumda kiraya veren, ancak 10 yıllık uzama süresi sonunda sözleşmeyi herhangi bir sebep göstermeden fesih hakkını elde etmektedir. Ancak kira sözleşmesinin belirsiz süreli olması halinde ise kiraya veren 10 yıl süre ile bu sözleşmeyi herhangi bir sebep göstermeden sonlandıramamaktadır.

Yükümlülükler

Önemle belirtmek gerekir ki, kira sözleşmesinin kurulması sırasında bedelinin belirlenmesindeki sözleşme serbestisi ilkesi, kira sözleşmesinin başlangıcındaki belirlemelere ilişkin olup, izleyen kira dönemlerinde kira bedelinin belirlenmesine dair kanun koruyucu tarafından kiracıyı koruyucu birtakım hükümler getirilmiştir. Kanunun 344. maddesinde kira bedelinin belirlenmesine ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Düzenlenen bu kanun maddesi uyarınca kira bedeli; taraflar arasında artış oranının sözleşmede belirlenip

belirlenmemiş olması, kira sözleşmesinin 5 yıldan uzun süreli olması ya da 5 yıldan sonra yenilenen kira sözleşmeleri ve kira bedelinin yabancı para olarak belirlendiği kira sözleşmeleri bakımından farklı esaslara göre tespit edilmektedir. Dolayısıyla taraflar bir yıldan uzun süreli kira sözleşmelerinde ilk yılı takip eden dönemde kira bedelindeki yıllık artışı belirleyebilmektedirler. Fakat, Türk Borçlar Kanunu'nun 344/1. maddesine göre bu artış oranının üst sınırı olarak bir önceki kira yılının Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) olarak belirlenmiştir. Bu şekilde taraflarca sözleşmede düzenlenen artış oranı bir önceki yılın Tüketici Fiyat Endeksi oranından düşükse, bu oran geçerli olacaktır. Bu itibarla tüketici fiyat endeksine göre kira artış oranı hesaplanırken bir önceki yılın TÜFE oranını değil, geçmiş 12 ayın yani bir önceki kira yılının ortalaması dikkate alınmaktadır.

Artış oranlarının belirlenmesi

Kira artış oranı olarak belirlenen TÜFE kriteri, Ocak 2019'dan önce ÜFE olmaktadır. Başka bir ifadeyle TEFE-ÜFE ortalaması ya da ÜFE-TEFE ortalaması formülü 2019'dan önce geçerli olmaktadır. Ancak 2019'dan bu yana söz konusu ortalama üst sınırı TÜFE'yi aştığı için geçersiz olmaktadır. Bir diğer düzenlemede ise, kira artışına TÜFE sınırlaması getiren Türk Borçlar Kanunu'nun 314. maddesinin, kiracısı tacir olan iş yerleri bakımından konutta ya da çatılı iş yerlerinin tamamı için TÜFE üst sınırı getirilmiştir. Ancak dikkat edilmesi gereken husus şu ki Ocak 2019'da yürürlüğe giren söz konusu bu düzenleme eski tarihli kira sözleşmelerine de kendiliğinden uygulanacaktır. Dolayısıyla kira artışına sınırlama getiren bu düzenlemeler, protokol ve sair bir müdahaleye gerek olmaksızın eski tarihli sözleşmelerde aynen uygulanacaktır.

Taraflar arasında kira artış oranı belirlenmemiş ise Türk Borçlar Kanunu 344/2. maddesine göre; "Kira bedeli, bir önceki kira yılının Tüketici Fiyat Endeksi'ndeki artış oranını geçmek koşuluyla hâkim tarafından, kiralananın durumu göz önüne alınarak hakkaniyete göre

belirlenecektir" şeklinde düzenlenmiştir. Bu itibarla sözleşmede kira artış oranının belirlenmediği durumlarda yeni kira bedeli, açılacak dava üzerine hakim tarafından belirlenecektir. Hakim bu bedeli belirlerken; kiralananın durumunu göz önünde bulundurarak ve bölgedeki emsal değerlere bakarak hakkaniyete göre bir karar verecektir. Türk Borçlar Kanunu'nun 344/3. maddesi "Taraflarca kira bedelinin belirlenmesi konusunda bir anlaşma yapıp yapılmadığına bakılmaksızın; 5 yıldan uzun süreli veya 5 yıldan sonra yenilenen kira sözleşmelerinde ve bundan sonraki her 5 yılın sonunda, yeni kira yılında uygulanacak kira bedeli, hakim tarafından tüketici fiyat endeksindeki artış oranı, kiralananın durumu ve emsal kira bedellerini göz önünde tutularak hakkaniyete uygun biçimde belirlenir." şeklinde düzenlenmiş olup, bu hüküm uyarınca kira bedeli hakim tarafından belirlenirken; kiralananın durumu emsal kira bedelleri, bir önceki yılın tüketici fiyat endeksindeki artış oranı dikkate alınarak hakkaniyete göre bir belirleme yapılacaktır.

5 yıldan sonraki durum

Bu noktada tarafların sözleşmede kira bedelinin artış oranını belirlemiş veya belirlememiş olmaları, kira sözleşmesinin belirli ya da belirsiz süreli olması bu hükmün uygulanması açısından bir farklılık yaratmayacak, her iki durumda da 5 yılın dolmasıyla bu maddeye dayanarak 6. yılın kira dönemi için kira bedelinin tespiti hakimden talep edilebilecektir. Kira bedelinin belirlenmesi için ikame edilecek kira tespit davası, genellikle kural olarak kiraya veren tarafından açılmaktadır.

TBK'nın mevcut düzenlemesi ile yapılan kanun değişikliği birlikte değerlendirildiğinde, kiracı olunan konut ve çatılı işyerlerine dair taşınmaz kiralama sözleşmelerinde, kiracının elini oldukça güçlendirecek bir kanun değişikliği yapılmış olduğunu söylemek mümkündür. Bununla birlikte, ilgili kanun değişikliğinin uygulanması sırasında, kanun değişikliğinin getirdiği düzenlemenin bütünü kira sözleşmeleri için geçerli olmadığı göz önüne alınmalıdır.

19 Mayıs Gençlik Haftası

Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri; 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı'nı 4 gün süren Gençlik Haftası programı ile kutladılar.

Öğrenciler, öğretmenlerinin düzenlediği sosyal aktiviteler ile gençliklerini doyusya yaşayarak eğlenceli bir hafta geçirdiler. İlk gün tüm öğrencilerin ve öğretmenlerin katılımıyla düzenlenen basketbol turnuvasının ardından, öğrenciler "Gençlik Konseri" etkinliğinde hazırlamış oldukları parçaları söyleyerek dans gösterilerini sergilediler. İkinci gün "Bahçe Oyunları" adı altında çember oyunu, ip atlama, halat çekme başta olmak üzere çeşitli oyunlar oynayan öğrenciler, etkinliğin üçüncü gününde "Genç Bakış" konulu forum ile 19 Mayıs 1919'u müzakere ederek günümüzde gençlere ne gibi sorumluluklar düştüğü konusunu tartıştılar. Etkinliğin son gününde ise İngilizce öğretmenlerinin 9, 10 ve 11'inci sınıflar için düzenlediği Quiz Show yarışma etkinliği ile öğrenciler bir yandan eğlenirken, diğer yandan İngilizce bilgilerini pekiştirdiler.

İAOSB'nin okulu her alandaki başarılarıyla sanayinin geleceğine güven aşıyor

Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri, gerek mesleki gerekse teknik konularında düzenlenen yarışmalarda kazandıkları derecelerle 'tam donanımlı gençler yetiştiren, başarılı meslek lisesi' algısının oluşturulmasına katkı sağlamaya devam ediyor. Nisan ayı içerisinde edebiyat, matematik ve tiyatro alanlarında düzenlenen yarışmalarda birincilik, ikincilik ve üçüncülük ödüllerini okullarına götüren öğrenciler, eğitimin her dalında iddialarını ortaya koyuyorlar.

Son olarak Darüşşafaka Lisesi tarafından düzenlenen 17. Hişt Hişt Sait Faik Hikaye Yarışması'nda birinci olan öğrenciler, geçtiğimiz ay ulusal ölçekte düzenlenen ve 56 takımın yer aldığı Bilim, Teknoloji, Mühendislik ve Matematik disiplinlerinin bir araya getirilmesi ile oluşan STEM öğretim modeline bağlı olarak gerçekleştirilen, CSI Education 2022 Turnuvası'nda Türkiye ikincisi oldular.

Bilimin yanı sıra sanattaki iddialarını da ortaya koyan öğrenciler, TAKEV Lisesi'nde düzenlenen Liseler Arası Kısa Tiyatro Yarışması'nda kazandıkları üçüncülük ödülünü okullarına götürdüler.

Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin 2022 yılının ilk 4 ayında kazandığı dereceler:

- 53. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'nda Ege Bölge Birinciliği,
- Darüşşafaka Lisesi tarafından düzenlenen 17. Hişt Hişt Sait Faik Hikaye Yarışması'nda Türkiye birinciliği,
- CSI Education 2022 Turnuvası'nda Türkiye ikinciliği,
- TAKEV Lisesi'nde düzenlenen 'Liseler Arası Kısa Tiyatro Yarışması'nda ise İzmir üçüncülüğü.

'Tırtıl'ın Türkiye birincisi olarak eğitime destek veren öyküsü

Eserlerinin yayın hakkı ve geliri Darüşşafaka Cemiyeti'ne bırakılmış olan Sait Faik'in gençler tarafından tanınmasını, okunmasını sağlamak, gençleri yazmaya özendirmek, geleceğin yazarlarının yetişmesine destek olmak amacıyla Darüşşafaka Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü tarafından Türkiye genelinde ve Darüşşafaka Lisesi öğrencileri arasında düzenlenen "Hişt Hişt, Genç Sait Faik!" Öykü Yarışması'nda Türkiye birinciliği kazanan Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinden Semanur Ablak'ın 'Kelebek'in Kanadı' isimli öyküsünü sizlerle paylaşıyoruz, keyifli okumalar...

KELEBEK'İN KANADI

Parmakları arasında çevirdiği kalemi bir tur daha döndürdü. Kalemlerle ritmik olarak sol bacağı da hareket ediyor, dişleri birbirine çarparak küçük sesler çıkarıyordu. Sabrının son demlerini yaşadığının ve verdiği sözü daha fazla tutamayacağını farkındaydı, karşısında durup ona bakarak gülen iki kişinin konuştukları beyininde dönüp duruyor, onu her geçen saniye çileden çıkarıyordu. Kulaklarına dolan son sözler ile daha fazla dayanamadı genç, sarı saçlı uzun boylu çocuğun yanına yaklaşmış yakalardan yakaladı. "Babam beni terk etmedi!" diye bağırırdı, bu konuyla daha fazla alay edilmesine göz yumamazdı. Esmer çocuk atıldı bu sefer öne doğru, arkadaşını korumak için gencin ellerini itti fakat bu, öğretmeni gelene kadar bir işe yaramadı. "Ne oluyor burada?" Genç tuttuğu yakaları bıraktı duyduğu sesle. Sarı saçlı ve esmer çocuk mağdur bir yüz ifadesiyle öğretmenlerinin yanına giderken genç kollarını göğsünde bağlayıp yiyeceği azarı bekledi. Bu sefer kurtuluşunun olmadığını biliyordu, verdiği

Özel İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi Nedim Uysal MTAL öğrencisi Semanur Ablak, Darüşşafaka Lisesi'nin Türkiye genelindeki "Hişt Hişt, Genç Sait Faik" Öykü Yarışması birincisi oldu.

sözü tutamamıştı. Diğer iki öğrenciyi azarlayıp gönderen öğretmen derin bir nefes aldı ve defalarca uyardığı öğrencisinin yanına yaklaştı yavaşça. "Her ne olursa olsun kavga etmemeni söylemişim." dedi hayal kırıklığını taşıyan bir ses tonuyla. Genç yerdeki

bakışların kaldırdı ve dikkatle kendisini izleyen öğretmene çevirdi bakışlarını, "Söylediğiniz her şeyi yapmak zorunda değilim." dedi hiddetle. Öğretmen şokla açtı gözlerini, bunu beklemiyordu, karşısında öfke dolu genç bir adam vardı ve ne yapacağı konusunda kendisini çaresiz hissediyordu fakat bu yaptığı bardağı taşıran son damla olmuştu. Derin bir

iç çekerek "Hatalarının sorumluluğunu üstlenmek zorundasın, benimle gel." dedi ve ayrıldı sınıftan. Bir süre öylece durdu genç, tek istediği, istemediği yerlerde olmamaktı fakat öğretmeni buna müsaade etmiyordu. Sıktığı ellerini gevşetti, derin bir nefes aldı ve sakin adımlarla sınıftan çıkıp koridorun sonundaki öğretmenler odasına yürüdü. İçeride tek başına oturmuş, kâğıtlarla uğraşan öğretmeni gördüğünde hafifçe tıklattı kapıyı ve "gir" komutuyla içeriye adımladı. "Bir huzurevi var, gönüllü öğrencilerin kabul edildiği bir yer." Burnunun ucuna düşen gözlüğü düzeltti öğretmen ve kollarını masanın üzerinde toplayıp karşısında duran öğrencisine baktı. "Benim seçtiğim birine bir hafta boyunca her okul çıkışı kitap okuyacaksın. Bunu ceza olarak algılama, sadece karşındaki insanla empati kurmayı ve bazen doğru sandığımız ya da gerçekliğine inandığımız şeylerin

aslında düşündüğümüz gibi olmadığını anlamamı istiyorum." dedi eskiye nazaran daha güven veren bir sesle. Bir süre düşündü genç ve sadece "Bunu yapmak zorunda mıyım?" dedi sessizce. Öğretmen arkasına yaslanıp başını aşağı yukarı salladı, bu konuda kararı kesin ve netti ve tavırlarıyla bunu hissettirmeye çalışıyordu. Daha fazla itiraz etmenin bir anlamı olmadığını biliyordu, öğretmenin uzattığı küçük kâğıdı aldı ve inceledi. Üzerinde bir adres ve isim yazıyordu, "Şimdi gidebilir miyim?" diye sordu bu sefer. Öğretmeni "Elbette," dediğinde odadan çıkıp sınıftaki çantasını aldı ve okuldan ayrıldı. Bir süre yalnızca yürüdü, nereye gittiğini bilmiyor, kalbi onu nereye götürürse oraya hareket ediyordu. İçinden "Benim suçum değil babamın gitmesi, hep annemin yüzünden..." diye geçirdi yol boyunca.

★ ★ ★

Yaklaşık iki saat sonra bir çocuk parkının önünde durdu, rüzgârın esintisiyle yavaşça hareket eden salıncağa baktı, dolmaya başlayınca maviye çalan gözleri bakışlarını çekti oradan ve elindeki kâğıt parçasına verdi dikkatini. Fark etmeden huzurevinin yakınlarına gelmişti, istemeyerek de olsa aklı da kalbi de onu buraya getirmişti. Birkaç sokak ileride

kalan huzurevine yürüdü, beyaz ahşap bir kapının ardında kalan bahçeye bakındı fakat kimseyi göremedi. Titreyen elini kapı koluna uzattı, dudaklarını birbirine bastırıp tereddütle itti kapıyı, kapının ardında kalan birkaç basamağı da indiğinde bin bir çeşit çiçekle süslenmiş bahçenin içerisindeydi artık. Birkaç adım atıp tam karşısında duran yine beyaz, ahşaptan yapılmış başka bir kapıya geldi. Sessiz olmaya çalışarak itti kapıyı, vücudunun yarısı kapının arkasında yarısı içerideydi. Gözü danışmada oturan orta yaşlı kadına iliştiğinde hafifçe öksürdü.

Kadın elindeki örgüye o kadar odaklanmıştı ki genci ancak ikinci öksürükte fark edebildi, anında ayağa kalkıp kocaman bir tebessümle elini öne savurdu içeri gelmesini söyler gibi. Kadına nazaran daha küçük bir gülümsemeyle içeri girdi genç ve elindeki kâğıdı öne doğru uzattı, "Kitap okuyacağım." dediğinde kadın tekrar

gülümsedi, ne kadar çok gülümsüyor diye içinden geçirse de genç ses çıkarmayıp danışmanın hemen yanındaki masadan kitap seçen kadını bekledi. "Buraya yıllar önce gelen bir hastamıza okuyacaksın bu kitabı, kendisi Alzheimer hastası, ona kelebek diyebilirsin. Bu da en sevdiği kitap..." Kadın bölük pöçük bir şeyler anlatmaya devam ediyordu ama genç, beyninin zonkladığını kulağında ağır bir uğultuyla baş etmenin savaşındaydı. Bir an kadın durdu; mavi, biraz da eskimış bir kitap uzattı. Genç istemsizce kitabı eline aldı. Üzerinde "KELEBEK'İN KANADI" yazıyordu, yazının hemen altında birkaç renkle bezenmiş kelebekler vardı. "Gel." diyerek onu yönlendiren kadını takip etti. Bir odanın önünde durduklarında kadın gülümseyip gencin yanından ayrıldı. Olduğu yerde bekledi biraz, genç buradan kaçışının olmadığını biliyordu, pes edeceğine kapıyı açtı ve içeri girdi. Güneş ışıklarının aydınlatığı odayı inceledi: Bir masa, masanın hemen yanında küçük bir televizyon, bunların karşısında ise bir yatak bulunuyordu. Pencerenin önünde salınan bir sandalyeye oturmuş yaşlı bir kadın vardı. Birkaç adım attı genç, "Merhaba" dedi heyecandan kısılmış sesiyle. Kelebek boş ama anlamlı bakışlarını gence yöneltti, "Siz kimsiniz?" diye sorduğunda

Genç, masadan kitap seçen kadını bekledi. "Buraya yıllar önce gelen bir hastamıza okuyacaksın bu kitabı, kendisi Alzheimer hastası, ona kelebek diyebilirsin. Bu da en sevdiği kitap..."

genç, omuzlarını dikleştirip, "Size kitap okumak için geldim" dedi. Kadın küçük bir kıkırtı eşliğinde, "Aradığım cevap bu değil ama otur lütfen." dedi zarifçe. Neden güldüğünü anlamadı genç, başını sallayıp kadının karşısındaki sandalyeye oturdu. "Bu kitabı çok seviyormuşsunuz." dediğinde yaşlı kadın mavi kitaba uzun uzun baktı ve kitabı gencin elinden aldı. "Bu kitabı daha önce hiç görmemiştim." dedi şaşkınlıkla. Genç onun kitabı unutmuş olabileceğini atlamıştı, "Ben karıştırdım herhalde." dedi mahcup bir şekilde. Kelebek'in elinden kitabı yavaşça aldı ve ilk sayfasını açıp okumaya başladı:

"Çok çok uzun yıllar önce, insanların dünyaya hükmetmediği zamanlarda bir tırtıl gelmiş dünyaya. Annesi güzel, renkli kanatları olan bir kelebekmiş, ona her baktığında kendini yeşil ve çirkin bir larva olarak nitelendiriyor ve hüzünleniyormuş. Tırtılın üzülmesine dayanamayan anne kelebek onu neşelendirmek ve ders vermek amacıyla bir plan kurmuş. Plana göre tırtılı her sabah ve akşam göl kenarına götürecekti ve ona kendini sevmeyi öğretmek için birkaç oyun gösterecekti. Tırtılla birlikte yola çıkmış anne kelebek ve ormanın en güzel gölünün kıyısına gelmişler."

Yaşlı kadın bir anda konuşmaya başladı, genç başını kitaptan kaldırdı ve yaşlı kadına baktı. "Ben ve kızım o küçükken her hafta sonu göl kenarına giderdik. Ben onunla saatlerce oyunlar oynardım. Kahkahalarımız yeri göğü inletirdi. Öpücükleriyle her yerimi salya sümük yapardı. Mutluyduk. Kızım ince ruhluymuş, hep kibar ve nazikti. Zaten insan ona değer verenlere karşı neden kaba olsun ki, değil mi?" tebessüm edip başını aşağı yukarı salladı genç, kolundaki saate kaydı bakışları; saat epeyce geç olmuştu, gitmesi gerekti. "Gitmem gerek" dedi ayağa kalkarken. "Yarın tekrar geleceğim." deyip yaşlı kadının yanından ayrıldı.

★ ★ ★

Ertesi gün genç okuldan çıkıp bu sefer daha istekli şekilde yola koyuldu. Huzurevine vardığında hızla bahçeden geçip içeri girdi, çünkü kadın yine aynı gülümseme ile karşıladı onu. Kadına karşılık verip odaya yöneldi fakat kolundan tutulmasıyla arkasına döndü. Dün gördüğü, danışmada duran kadın güler yüzle gence bakıyordu. "Arka bahçede" dedi kadın. Genç başını aşağı yukarı sallayıp önündeki uzun koridordan yürüdü ve arka bahçeye çıktı. Yaşlı kadın, bir çardakta oturmuş, çayını yudumluyor; elindeki ip ve örgü şişleriyle uğraşıyordu. Genç, ağır adımlarla çardağa doğru yürüdü.

"Merhaba Kelebek." dedi. Yaşlı kadın, dikkatini elindekilerden bırakıp gence çevirdi ve dünkü sorusunu sordu "Kimsiniz?" Genç bir an afalladı, içi burkuldu, hüzünlendi, omuzlarını dikleştirip elindeki kitabı kadına gösterdi. "Dün size kitap okumuştum, devam etmek için geldim." dediğinde Kelebek bir şeyler hatırlamış gibi gözlerini büyüttü ve eliyle gence oturmasını işaret etti. "Kimin için bu?" diye sordu genç Kelebek'in yanına kurulurken. Kelebek gülümsedi ve gururla omuzlarını dikleştirdi. "Kış ayı geldi, kızım kış aylarını sevmez. Üşümesin diye yapıyorum bu kazağı." dediğinde genç başını aşağı yukarı salladı ve kitapta en son kaldığı yeri açtı. "En son, ha! Burada kalmıştık. Kelebek ve tırtıl ormanın en güzel gölünün kıyısına gelmiş, tırtıl annesine burada ne işleri olduklarını sorsa da anne kelebek cevap vermiyor, sabretmesi gerektiğini söylüyormuş. Biraz sonra kelebek bir tohum ve papatyayla tırtılın yanına gelmiş. 'Bu bir çiçek, papatya diğeri ise tohum, daha bir çiçek olmak için çok küçük. Şimdi onu toprağa gömeceğiz, sulayacağız, özen göstereceğiz. Ve büyüyecek, güzel bir çiçek olacak bu papatya.'" dediğinde tırtıl kocaman gülümsemiş, bir sorumluluk üstlenmek onu gerçekten mutlu etmiş. "Bir kıkırtı sesi duymasıyla bakışlarını kitaptan çekip yaşlı kadına baktı genç, kadın elindekileri masaya bırakmış tamamen ona odaklanmıştı. "Biz de kızıyla çiçekler ekerdik, ben ona yardım ederdim ama o şimdi benden bile daha iyi. Biliyor musun, onun için sorumluluk almak o kadar kıymetli ki, kendi çaba ve emekleriyle bir şeyler başarmayı hep çok sever." Genç, Kelebek'in kızıyla tanışmak isterdim, diye geçirdi içinden. Onun gibi biri olmaya özenmişti, onun kadar iyi biri olabileceğini ve sevebileceğini fark etti. Belki de farkına varması gereken şey buydu, iyilik onun içindeydi ve bunu keşfetmeliydi. "Devam edebilir miyim?" diye sorduğunda genç, Kelebek anlayışla kabul etti. "Tırtıl bunu kabul edince anne kelebek tohumu toprağa gömmüş tırtıl yardımıyla. Tırtıl gölden su getirmek istemiş fakat kelebek bunun tehlikeli olduğunu düşünerek kendi getirmiş suyu. Böylece her gün göl kenarına gelmeye başlamışlar, tırtıl çiçeği sulamak istiyor ama kelebek izin vermiyormuş. Gün gün büyümüş tohum ve tırtıl. Tohumun yeşerme, tırtılın ise koza yapma vakti gelmiş." Kitabı kapatıp masanın üzerine koydu, yaşlı kadın minik bir tebessümle önce kitaba sonra gence baktı. "Teşekkür ederim." dedi minnet dolu bir sesle, genç birine yardım edebiliyor olmanın verdiği mutlulukla kocaman gülümseyip ayağa kalktı. "Yarın yine

geleceğim." deyip ayrıldı oradan. Yolda yürürken genç annesini düşündü, kendi için neler yaptığını, nelere katlandığını düşündü. İçi ezildi, annesine haksızlık yaptığını artık anlamıştı.

★ ★ ★

Hafta sonuydu, Kelebek'in yanına gitme heyecanıyla uyuyamayan genç diğer günlere nazaran daha sevinçli ve istekli kalktı yatağından.

Elini yüzünü yıkadı, kıyafetlerini giyindi, saçlarını taradı ve masasının üzerinde duran kitabı alarak odasından çıktı. Niyeti kimse ile konuşmadan evden çıkabilmektir, evet değişmek ve içindeki iyiliği keşfetmek istiyordu ama değişimin zamana bağlı olduğuna inanıyordu. Evden ayrılıp bir taksi ile huzurevine

vardı, istekli adımlarla içeri girdi ve danışmaya yöneldi. Birkaç gündür görmeye alıştığı kadınla gözleri kesiştiğinde kadın her zamanki gibi gülümsedi ve ayağa kalktı. "Odasına gidebilirsin." dedi koridoru göstererek. Genç bir şey söylemeden koridordan geçti ve önüne geldiği kapıyı tıklatıp onay gelene kadar bekledi. İçeri girdiğinde gördükleri ise onu şaşırtmamıştı, Kelebek her zamanki gibi sallanan sandalyesinde oturmuş, dışarıyı izliyordu. "Günaydın." dedi genç Kelebek'in dikkatini çekebilmek için. Bu sefer yine ilk karşılaşmanın verdiği bir edayla "Günaydın, kimsiniz?" dedi yaşlı kadın. Genç, kendini yine tanımayan kadına tebessümle baktı. Bir şey söylemeden Kelebek'in önündeki sandalyeye oturdu ve kaldığı sayfayı açtı. Boğazını temizledikten sonra yumuşak bir ses tonuyla okumaya başladı. "Ve işte, vakit gelmişti. Tırtıl kozasından çıkıp güzeller güzeli bir kelebek olacaktı. Sabırla beklemiş anne kelebek tırtılı. En sonunda kozasını kırmaya başlamış tırtıl, önce kanatlarını sonra ise ayaklarını çıkarıp annesinden farksız bir kelebek olmuş. Yüzü gülen minik kelebekle birlikte tekrar göl kenarına gitmişler. Papatya yeşermiş hatta çiçek açmıştı, minik kelebek gülümsedi, 'Son kez ben sulayabilir miyim?' diye sordu annesine. Anne kelebek el mecbur kabul ettiğinde artık

Ertesi gün genç okuldan çıkıp bu sefer daha istekli bir şekilde yola koyuldu. Huzurevine vardığında hızla bahçeden geçip içeri girdi, çünkü kadın yine aynı gülümseme ile karşıladı onu.

kanatları olan tırtıl gölün kenarına kondu, fakat kaygan çamurlu toprağı hesaba katamamıştı. Kayıp düştü, canı çok acımişti. Annesi düştüğü yerde kanadını uzattı. Hızlı bir şekilde kalktı. Anne kelebek "Neden düşeriz biliyor musun?" diye sorduğunda sağa sola salladı başını. "Tekrar ayağa kalmak ve mücadeleye devam etmek için" dedi şefkat dolu bir sesle. Küçük tırtıl tüm gücüyle doğruldu, annesine sarıldı, onu ne kadar sevdiğini

söyledi ve her zaman yanında olduğu için minnetle teşekkür etti. Her düştüğünde daha güçlü bir şekilde ayağa kalkacak ve her daim arkasında olan annesine gururla gülümseyecekti." Genç kitabın kapağını kapattı, onunla eş zamanlı olarak yaşlı kadın konuşmaya başlamıştı. "Benim kızım da bir tırtıldı, her zaman mutlu, küçük bir tırtıldı. Bende onun her zaman yanındaydım, ilk ağlayı-

şında, ilk gülüşünde, ilkokula gittiğinde elini hiç bırakmadım. Ta ki kozaya girişine kadar. Kozadan bir türlü çıkmadı. Günlerce bekledim, aylar, yıllar geçti. Ben hala onu bekliyorum. Kanat çırpıp yanma varmasını bekliyorum." dedi hüzünlü gözlerle.

★ ★ ★

Sustu, sustuk, dışardaki kuş sesleri doldu odanın içine, bir müddet öylece konuşmadan durduk. Yanından ayrılırken dönüp sarıldım sıkıca ona, gözyaşlarımı tutamadım, ağlamaya başladım. Biliyordum küçük yaşta kızını kanserden ötürü kaybettiğini, ilk gün danışmadaki kadın söylemişti bunu. Bu acıyla baş edemediğini, her günü yeniden yaşayarak unutmayı seçtiğini söylemişlerdi. Yanından ayrıldım, koşmaya başladım. Kalbim avucumdaydı. Annemi, kardeşimi, arkadaşlarımı, öğretmenimi düşündüm. Bana kattıkları her şey için minnet duydum. Eve vardığımda annem en sevdiğim çöreği yapmıştı. Kokusu buram buram evin içindeydi. Yuva sıcaklığının, sevginin kokusuydu bu. Yuvam benim kozamdı. Zamanı geldiğinde kanat çırparak uzaklaştığım ama dönüp geldiğimde her zaman beni sarıp sarmalayan kozamdı.

TIRTIL

Dünyanın en büyük gençlik organizasyonu

AIESEC... Geleceğin liderlerinin gelişimlerine 110 ülkede katkı sunan dünyanın en büyük gençlik organizasyonu... Faaliyet gösterdiği ülkelerdeki değişim programları sayesinde 18-30 yaş arası gençlere 3 ay-1 yıl arasında değişen programlar ile staj imkanı sunan AIESEC, farklı bakış açısına sahip, vizyonu gelişmiş, her türlü zorlukla mücadele etme kabiliyetini geliştiren geleceğin liderlerine katkı sunuyor. AIESEC sayesinde bir ülkenin şirket yönetimi ve işleyişi hakkında deneyim edinme şansına sahip olan öğrenciler/stajyerler, ülkelerine döndüklerinde gözlemedikleri yenilik ve iyileştirmeleri kendi firmalarında uygulayarak, hem kişisel hem de bağlı oldukları şirketlerin gelişimine de katkı sağlıyorlar.

Bu sayımızda AIESEC Kurumsal İlişkiler Koordinatörü Burak Göse ve bu programın kazanımlarını deneyimleyen Elektral Elektromekanik A.Ş. firmasının Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı, aynı zamanda AIESEC İzmir Danışmanlar Kurulu Başkanı Dr. Erdem Dinçsoy ile 'vizyon dolu' sohbetimize davetlisiniz.

● **Sayın Burak Göse, öncelikle sizi tanıyabilir miyiz?**

İzmir Ekonomi Üniversitesi'nde İşletme Bölümü 2. sınıf

Dünyanın 110 ülkesinde gerçekleştirdiği değişim programları sayesinde geleceğin liderlerinin gelişimine katkı sunan AIESEC, stajyer istihdam eden firmalara da uluslararası açılım imkanı veriyor.

öğrencisiyim. 2020 yılı Ekim ayından itibaren AIESEC İzmir Şubesi'nde görev almaktayım. Çeşitli departmanlarda pozisyonlar aldıktan sonra 1 Şubat 2022 tarihinden itibaren de Kurumsal İlişkiler Koordinatörü olarak AIESEC'te görevime devam etmekteyim.

● **Bize AIESEC'i ve kuruluş amacını aktarır mısınız?**

AIESEC 1948 yılında kalıcı dünya barışını sağlamak ve gençlerin içindeki liderlik potansiyelini ortaya çıkarmak için kurulmuş dünyanın en büyük gençlik organizasyonlarından bir tanesidir.

● **Organizasyon hangi ülkelerde varlık gösteriyor? İzmir şubesi ne zaman kuruldu?**

110'dan fazla ülkede pek çok hayata etki eden bu organizasyonun İzmir Şubesi 1967 yılında kurulmuş olup ilk kurulduğu günden bugüne gerek İzmir'e gerekse yüzbinlerce gencin hayatına olumlu katkılarda bulunmuş ve etki etmiştir.

● **AIESEC'in 'gençlerin hayatına olumlu katkılarda bulunan' çalışmaları hakkında bilgi verir misiniz?**

AIESEC'in Global Volunteer, Global Talent ve Global Teacher programları, şirketlerin kendilerine en uygun nitelikli yabancı stajyeri seçmesini sağlıyor. AIESEC vizesi de bürokrasiyi azaltıyor.

AIESEC'in Global Volunteer, Global Talent ve Global Teacher adını verdikleri üç farklı programı bulunmaktadır.

Global Talent programı ile ülkemizdeki şirketler ve yabancı stajyerlerimizi bir araya getirmekteyiz. Minimum 3 ay ile maksimum 1 yıl boyunca farklı farklı ülkelerden gelen 18-30 yaş arası gençler burada yeni bir deneyim ve bakış açısı kazanırken onlarla çalışan şirket ve firmalarımız ise istedikleri yabancı stajyeri çalışma izninden muaf bir şekilde bünyelerine katarak ister kendilerine yeni ihracat kapıları açabilir isterse farklı disiplin ve bakış açısını kendi şirketlerine katabilirler. İstedikleri türden niteliklere sahip özgeçmişlere AIESEC aracılığı ile kolaylıkla ulaşarak aralarından seçecekleri stajyeri yine AIESEC güvencesi ile ülkemize getirebilmekteyiz. AIESEC vizesi ile geldiği için stajyerler çalışma izninden muaf bir şekilde burada çalışmaktalar. Ülkemize gelen gençler aynı zamanda liderlik kapasitelerini geliştirmek için de AIESEC ile gelirler. Bu nedenle, AIESEC aracılığıyla stajyer tedarik ederken, yalnızca bir adayı işe almıyor, aynı zamanda dünya çapında daha fazla gençlik lideri yetiştirme misyonumuza da katkıda bulunuyorsunuz. Özellikle Fas, Tunus, Mısır,

Rusya, Ukrayna ve daha pek çok ülkeden gelen değişim katılımcılarımızın özgeçmişlerini AIESEC size sunuyor, sizlerin de yapacağı mülakatlar ile şirketinize en uygun adayı seçebiliyorsunuz. Vize süreçlerinden oturma iznine kadar tüm adımlarda gelen stajyerimize AIESEC İzmir Şubesi'ndeki gönüllü gençler yardımcı olmakta ve hem şirketlerin hem stajyerlerin en iyi deneyimi alması için gönüllü bir şekilde çalışmaktalar.

AIESEC'in kurumlarla gençleri bir araya getirebilmek için yarattığı kurumsal fırsatlardan biri olan Global Teacher kapsamında kurumlar kendi ihtiyaçlarına göre belirledikleri öğretmenleri, AIESEC'in 110'dan fazla ülkede bulunan genç yetenek havuzundan 9-78 hafta arasında değişen sürelerde temin edebilirler. Kurumun talebine yönelik, öğretmen çok kısa bir süre içerisinde, kurumun yasal süreçler ile uğraşmasına gerek kalmadan çalışmalarına başlar. Özellikle kurumun ihracat bölgelerinin dilini çalışan personellere öğretmek pazarda bir adım öne çıkmasına yardımcı olmasının yanı sıra kurumların küreselleşen dünyamızda yerini almasına da destek olmaktadır.

AIESEC olarak bir diğer programımız Global Volunteer kapsamında 2015 yılından

beri Birleşmiş Milletler ile entegre bir şekilde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları doğrultusunda, kültürlerarası etkileşimi sağlamak amacıyla dünya problemlerinin ele alındığı, 6 haftalık dünyanın en büyük uluslararası gençlik değişim programını partnerlerimizle birlikte gerçekleştirmekteyiz. Dünyanın farklı yerlerinden gelen değişim katılımcılarımız ve yerelimizden katılımcılarımızla beraber gerçekleştirdiğimiz projelerimizle birlikte yerelimizdeki kuruluşların küresel sorunlarımız olan eğitimde eşitsizlik, iklim krizi vb. konulardaki çalışmalarını artırma ve bu bağlamda yerelimizde sürdürülebilir kalkınma amaçları doğrultusunda uluslararası boyutta bir etki yaratmalarına destek olmaktayız.

● **Öğrenci ve stajyerlere yönelik programlarınızın yanı sıra hali hazırda belli sektöre yönelik hizmet veren, çalışma hayatında yer alan kişi ve/veya grupların ülkelerarası değişim programı gibi farklı gruplar için çalışma planlamalarınız olacak mı?**

18-30 yaş arasında olan herkes aslında bizim fırsatlarımızdan yararlanabiliyor. Çoğunlukla mezun olmuş ve İngilizce bilen kişilere Global Talent programımızı öneriyoruz. Bu

Açılan projelerdeki fırsatlara göre değişkenlik göstermekle birlikte Türkiye'yi en çok Güney Amerika ve Kuzey Afrika ülkelerinden gençler tercih ediyor. Azerbaycan'dan da ilgi fazla.

program ile yurt dışındaki şirketlerin organizasyonel yapısını anlayıp, sonrasında ise kendi çalıştıkları şirketlere bunları uyarlayabilecek bir ortam oluşturabilirler.

● **Türkiye ve İzmir'den organizasyonunuza gösterilen ilgiyi nasıl değerlendiriyorsunuz? En çok hangi ülke/şehirdeki program tercih ediliyor?**

Pandemi sırasında ülkelerin sınırları kapamasından dolayı AIESEC olarak pazarlama hareketlerimizi dondurmuştuk. Çünkü amacımız kültürlerarası değişimi sağlamaktı ve sınırlar kapalıyken ne yazık ki bunu yapamıyorduk. Bundan dolayı özellikle pandemi salgını sırasında Türkiye ve İzmir'de organizasyonunuza gösterilen

ilgi azalmıştı. Fakat son 8-10 aydır ben bunun değiştiğini ve yeniden gösterilen ilginin yükseldiğini düşünüyorum. Ülkemizdeki kişiler çoğunlukla Romanya, Sırbistan, Yunanistan, Litvanya, Mısır, Hindistan, Sri Lanka ve Brezilya'yı tercih ediyor.

● **Ülkemizi özellikle hangi ülkelere tercih ediyorlar?**

Bu aslında biz ve partnerimizin açtığı projedeki fırsatlara göre çok değişkenlik gösterebiliyor. Fakat ülkemize en çok ilgi Güney Amerika ve Kuzey Afrika bölgelerinden geliyor. Özellikle Brezilya, Kolombiya, Meksika, Tunus, Fas, Cezayir, Hindistan, Pakistan, Azerbaycan ülkelerinden diğer ülkelere göre daha fazla bir ilgi var diyebilirim.

● **AIESEC organizasyonu içerisinde belirttiğiniz programlara katılım sağlayan öğrenci ve stajyerlerin herhangi bir iş başvurusu sürecindeki kazanımları nelerdir?**

Aslında AIESEC'in gençlik taraflı 4 farklı tarzda programı var. Bunlardan bir tanesi Global Volunteer programı. Bu programdaki gençler belli Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları doğrultusunda farklı ülkelerde, gönüllük esaslı çalışmalar yaparken o ülkelerin

kültürlerini tanımış, yabancı dillerini ve aynı zamanda çeşitli haklara ulaşamayan kişiler ile çalışıp sosyal becerilerini de geliştirmiş oluyorlar. Global Talent ve Global Teacher ise öğretmenlik alanında veya çeşitli işletme, mühendislik, finans, insan kaynakları ve bunlara benzer alanlarda çeşitli sürelerde, farklı ülkelerde tam zamanlı olarak bir staj imkanı sunuyorlar. Bu da aslında bu kişilere hem farklı bir kültürdeki çalışma ortamını daha yakından tanımasını, hem de iş İngilizceğini ve konuşma yeteneklerini geliştirecekleri bir ortam sunuyor. Son fırsatımız ise benim de şu an aktif olarak yaptığım AIESEC üyeliği. AIESEC üyeliği ise aslında sizlere farklı departmanlarda, farklı yetenekler kazandıran, zaman yönetimi yapmayı, kriz çözmeyi öğreten, bir takım içerisinde aktif bir şekilde çalışma ahlakı kazandıran ve daha nice sayamayacağım kadar özellik kazandıran bir fırsattır. Bu fırsatların hepsi aslında bir mülakat süreciyle başlıyor, bundan dolayı bu programlarımızı kullanan kişiler iş başvurularının mülakatlarında süreçlere daha hâkim olabiliyorlar. Aynı zamanda bu programda öğrendikleri şeyler ile kendisi gibi süreçte olan kişilerden ekstra olarak şirketlerdeki iş ortamını sadece bilgi değil, pratikte de bunları öğrenmiş ve tecrübe etmiş kişiler oldukları için rakiplerinden her zaman bir adım önde oluyorlar.

● **Firmaların AIESEC aracılığıyla stajyer alımına ilişkin kazanımları nedir? Stajyer**

AIESEC üyeliği, gençlere farklı departmanlarda farklı yetenekler kazandıran, zaman yönetimi yapmayı, kriz çözmeyi öğreten, bir takım içinde aktif çalışma ahlakı ve nice güzel özellik sağlayan fırsattır.

alımı yapmak isteyen bir firma nasıl bir yol izlemeli?

Firmalar kendilerine istedikleri alanda uzmanlaşmış kişileri farklı özgeçmişlerden seçebilir. Bu kişiler ile mülakatlarını direkt olarak kendileri yapıp, onların motivasyonunu

ölçebilir ve aynı zamanda onlara çeşitli minik görevler vererek şirketlerine ne kadar uygun olduklarını ölçebilirler. Aynı zamanda farklı ülkelerden, farklı kültürlerden bir çalışan getirerek hem bu ülkelere bir ihracat yapmak isterse bu ülkenin pazarını daha yakından tanıyabilir, ilerleyen dönemlerde bu pazarlara açılırken bu kişiler ile çalışarak daha çözüm odaklı ve sürdürülebilir şekilde istedikleri ülkelere ihracat yapabilirler. Şirketlerinde sürekli olarak bu kişiler ile çalışacakları için İngilizce konuşulan bir ortam oluşturabilir, aynı zamanda kültürler arası değişim yaparak da daha hoşgörülü bir çalışma ortamı oluşturabilirler. Stajyer alımı yapmak isteyen kişiler benimle iletişime geçerse, kendilerine süreci daha detaylı bir şekilde anlatabilirim.

● **Staj yapmak isteyen öğrenciler nasıl bir yol izlemelidir? Yabancı dil bilgisi konusunda aranan minimum şartlar nelerdir? İngilizce bilen ancak Fransızca bilmeyen bir öğrenci Fransa'da değişim programına katılabilir mi?**

AIESEC olarak sadece 18-30 yaş arasındaki kişilere hizmet verebiliyoruz. Bu kritere uyan kişiler <https://aiesec.org.tr/> adresinden ilgilendikleri fırsata kayıt bıraktıklarında, bu alanlar ile ilgili sorumlu arkadaşlarımız kendileri ile iletişime geçip süreci onlara detaylı bir şekilde anlatabilirler. Yabancı dil konusu ise kişilerin başvuracağı fırsata ve bu fırsatın bulunduğu ülkeye göre değişiklik gösteriyor. Fakat çoğu fırsatımız için konu-

şabilecek ve konuşulanları anlayacak kadar İngilizce bilinmesi gerekiyor.

Fırsatlarımızın çoğunda İngilizce dışındaki dilleri o fırsatımız için anlaştığımız partnerler belirliyor. Yani Fransa'daki anlaşılan partner sadece İngilizce dili için oradaki AIESEC şubemizle anlaştıysa, değişim katılımcılarımız sadece İngilizce bilerek oradaki projeye başvurabiliyor.

• Organizasyona ilişkin detaylı bilgi için size nasıl ulaşabilirler?

Daha detaylı bilgi alabilmek için aşağıdaki linkten kayıt bırakabilir ya da e-posta yoluyla bizimle iletişime geçebilirsiniz.

Link: <https://aiesec.org.tr/uluslararası-calisan-destegi>

E-posta: burak.gose@aiesec.net

Uluslararası açılım fırsatı

• Dr. Erdem Dinçsoy, bugün Elektrik Elektromekanik San. ve Tic. A.Ş. Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı'nın yanı sıra AIESEC İzmir Danışmanlar Kurulu Başkanlığını da yürütüyorsunuz. AIESEC ile ilgili deneyimlerinizi aktarabilir misiniz?

Elektrik A.Ş. olarak 2000'li yılların başında AIESEC ile iş birliğimize başladık. Önceleri hedefimiz sadece pazarlama departmanımız için yurtdışında bizim adımıza o bölgelerde işleri idare edecek yeni mezun arkadaşları bünyemize katmaktı. Ama şimdi geri dönüp baktığımızda bugüne kadar 8'den fazla AIESEC stajyerimizin olduğunu gördük. Stajyerlerimiz dünyanın çeşitli ülkelerinden firmamıza katkılar sağladılar. Bu ülkelerin başında Almanya, Polonya, Hindistan ve Fas geldi. Gelen kişiler sadece memleketlerinin, ülkelerinin, kültürlerinin, iş yapış şekilleri ile değil, aile ve dost olma şekilleri ile de karşı taraftaki müşterilerimizle çok sıcak ilişkiler tesis etmemizi sağladılar. Staj süreleri minimum 1 sene, ancak 1-2 sene uzatılıyor. Biz Hindistan'da bir stajyerimiz ile yaklaşık 4 sene beraber çalıştık. Uzun süre çalışma sonrasında da bu stajyerimizi çalışma izni ile bünyemize kattık. İngilizce-

nin anadilleri gibi olmasının yanı sıra genç ve girişken olmaları, yeni bir ülkede yeni kültür ile kendi evlerinin kültürünü bağdaştırmaları bizim için en büyük avantajlar arasında.

AIESEC stajyer olacak kişilere kalacak yeri ayarlıyor, bizde asgari ücret maaşını veriyoruz ve istihdam başlıyor. Bu program iş birliği yapan herhangi iki ülkenin kültürleri ve iş birlikleri için bulunmaz bir nimet. Öğrencilerin stajları bittikten sonra kendileri sizin firmalarınızın birer köprüsü gibi kendi ülkelerinde sizin adınıza işleri devam ettirebiliyorlar. Dolayısıyla böyle bir sistemin ihracatını geliştirmek ve dış ticaret alanında daha ileriye gitmek isteyen firmalar için AIESEC'i tavsiye ediyorum. Tabii bunu yaparken de aynı zamanda ülkemizdeki bir stajyerin de yurt dışında aynı deneyimi yaşamasını sağlamış oluyorsunuz. Bu da onların vizyonunu daha da genişleterek ülkemiz için de bir katma değer yaratıyor.

Dolayısıyla AIESEC her anlamda çok faydalı bir kurum. İzmir Atatürk Organize Sanayi Bölgesi'ndeki tüm fabrika sahiplerini bu hizmetten faydalanmaya davet ediyorum.

Türk üniversitelerinin uluslararası başarısı

ODTÜ University Ranking by Academic Performance Laboratuvarı'nca (URAP) açıklanan rapora göre, dünyanın 11 sıralama kuruluşu tarafından hazırlanan "Dünyanın En İyi Üniversiteleri" listelerinden 3'ünde ilk 500'e Türkiye'den ODTÜ, iki ayrı listeye ise Boğaziçi, Hacettepe ve İstanbul üniversiteleri girdi.

ODTÜ URAP Laboratuvarı'nın da aralarında olduğu 11 üniversite sıralama kuruluşu; ARWU, CWUR, LEIDEN, NTU, QS, RUR, SCIMAGO, THE, USNEWS ve WEBOMETRICS'in, Türkiye'deki 203 üniversitenin dünya sıralamalarına ilişkin değerlendirmeleri, ODTÜ URAP tarafından yayımlandı. Buna göre, 2021 yılı dünya genel sıralamalarından en az birine ilk 500'den girebilen 10 Türk üniversitesi bulunuyor.

ODTÜ, 11 ayrı "Dünyanın En iyi İlk 500 Üniversitesi" listesinin 3'üne girme başarısı gösteren Türkiye'den tek üniversite oldu. ODTÜ, RUR listesine 425, US NEWS listesine 484 ve WEBOMETRICS listesine 497'nci sıradan girdi.

Boğaziçi Üniversitesi, RUR listesinde 387'nci, US News&World Report listesinde

287'nci sırada yer aldı. Hacettepe Üniversitesi ise LEIDEN listesinde 456'nci, RUR listesinde 388'inci, İstanbul Üniversitesi ARWU listesinde 450'nci, LEIDEN listesinde 376'nci oldu.

Bir sıralamada ilk 500'e girebilen 6 üniversite ise İTÜ, Bilkent, Koç, Sabancı, Çankaya ve İstanbul Bilgi üniversiteleri oldu.

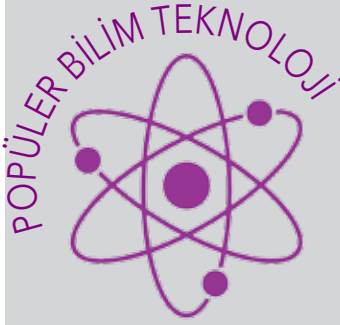
2021'de ilk 500'e giren araştırma üniversiteleri

2021 dünya sıralamalarında 23 araştırma üniversitesinin durumuna bakıldığında ise ODTÜ, İTÜ, İstanbul Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi, 11 sıralamanın 11'inde de yer alma başarısı gösterdi.

Boğaziçi Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi, 11 dünya sıralamasından 10'unda yer alan üniversiteler oldu. Ege Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Koç Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi Bilkent Üniversitesi 9 sıralamada yer alırken Dokuz Eylül Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi 8 sıralamada yer buldu. Marmara Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Çukurova Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi ise listelerde 7 sıralamada yer aldı.

Gökhan SEZER

Teknolojideki gelişmeler her geçen gün insan yaşamını daha da kolaylaştırırken, yeni buluşlarla geleceği şekillendirecek adımların atılmasını sağlıyor.

Meme kanseri tedavisinde 'metal dedektörü' devri

Metal dedektörü gibi çalışan özel bir cihaz, İngiltere'de Ulusal Sağlık Hizmetleri'nin (NHS) meme kanseri tedavisi için tavsiye ettiği yöntemler arasına girdi.

BBC Digital Sağlık Editörü Michelle Roberts'ın haberine göre cihaz, meme kanserinin yayılıp yayılmadığını tespit etmeyi amaçlıyor. İngiltere'nin sağlık ve bakım alanındaki denetleyici kurumu NICE'in tavsiye ettiği yöntem, hastanelerde kanserin teşhis ve tedavisini de kolaylaştırabilir.

Cihaz nasıl çalışıyor?

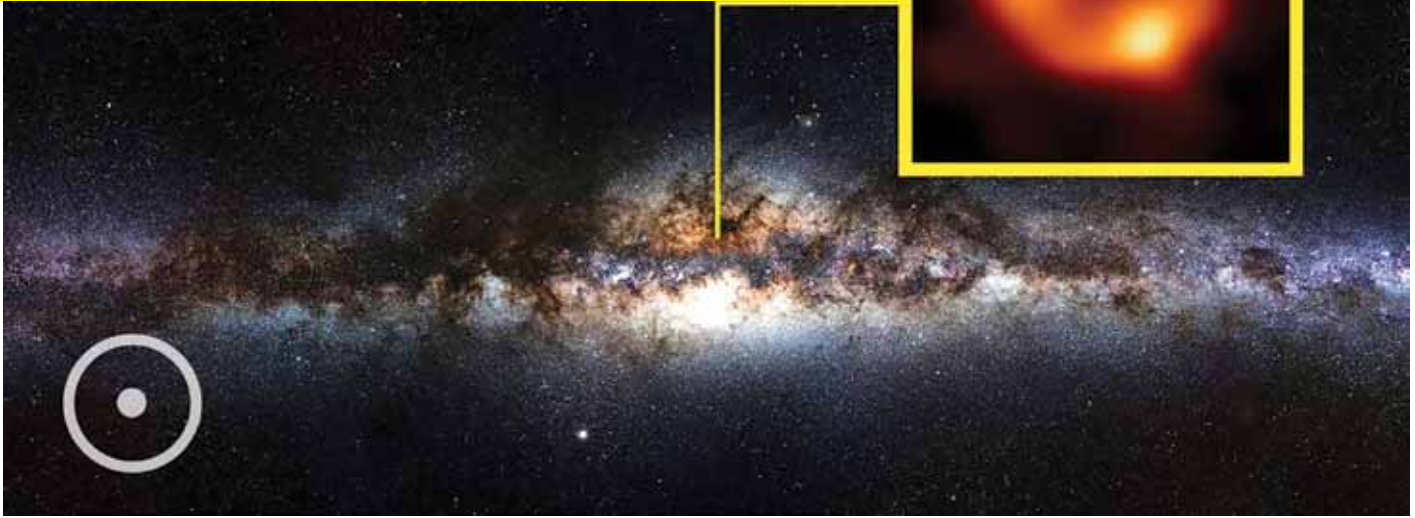
Sentimag isimli bu gürültülü cihaz, derinin yüzeyinde hareket ettirilerek kanserli dokunun etrafına enjekte edilen manyetik sıvıyı (Magtrace) takip ediyor. Daha sonra kanserli hücreden doku ya da sıvı

alınarak biyopsi yapılabilir.

"Meme kanserine yakalanan insanlar kanserin başka organlara yayılıp yayılmadığını bilmek istiyorlar" diyen NICE yetkilisi Jeanette Kusel, bu teknoloji ile radyoloji birimleri olmayan ya da imkanları sınırlı olan hastanelerde kanser teşhis ve tedavisinin daha hızlı yapılabileceğine dikkat çekti. Günümüzde bazı hastaneler, zararsız radyoaktif boya enjekte etmek ya da ultrason gibi yöntemlere başvuruyor. Ancak pek çok ülkede hastanelerin bu teknolojilere erişimi yok.

Samanyolu'ndaki dev kara deliğin ilk fotoğrafı

Güneş sistemimizin de içinde bulunduğu Samanyolu Galaksisi'nin tam ortasında bulunan dev bir kara deliğin ilk defa fotoğrafı çekildi. Sagittarius A* adı verilen bu kara delik, güneşten 4 milyon kat daha fazla kütleye sahip. Fotoğrafta kara deliğin içinde bulunduğu karanlık bir bölgeyi, onun etrafında da yerçekimi gücüyle hareketlenmiş yüksek ısı gazların yaydığı halka şeklindeki ışığı görebiliyoruz.

Fotoğrafta gördüğümüz bu halkanın çapı yaklaşık 60 milyon kilometre. Şanslıyız ki bu kara delik dünyadan 26 bin ışık yılı ötede. Yani bize ulaşması ve tehlike yaratması mümkün değil. Fotoğraf, Event Horizon (Olay Ufku) Teleskobu (EHT) adlı uluslararası kuruluş tarafından çekildi.

EHT daha önce 2019'da, Messier 87 adlı bir başka galaksinin içindeki bir kara deliği fotoğraflamıştı. O kara delik Güneş'ten bin kat daha geniş ve Güneş'in 6,5 milyar katı kütleye sahip.

EHT projesinin Avrupa ortaklarından Profesör Heino Falcke, fotoğrafta gördüğü-

müzün süper kütleli kara delik olduğu için çok özel olduğunu ifade ediyor. Falckle, "Bu kara delik aslında çok yakınımızda, arka bahçemizde. Kara deliklerin nasıl oluştuğunu ve nasıl çalıştığını anlamak istiyorsanız bu fotoğraf çok faydalı olacak, tüm detayları gösteriyor" diyor.

Kara delik nedir?

Amerikan Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi (NASA), kara deliği uzayda belirli nicelikteki maddenin kendi içine doğru çöktüğü bir bölge olarak tanımlıyor

Bu bölgede yerçekimi o kadar güçlü ki ışık da dahil hiçbir şeyin kaçması mümkün değil.

Kara delikler bazı büyük yıldızların patlaması ve ölmesiyle ortaya çıkabiliyor.

Bazı kara delikler ise gerçekten devasa boyutlara, güneşin milyarlarca kat ağırlığına ulaşabiliyor.

Galaksilerin merkezinde bulunan bu dev canavarların nasıl oluştuğu bilinmiyor.

Ancak galaksilerin geleceği ve dönüşümü üzerinde büyük etkileri olacağı kesin.

Uzayda et üretilebilir mi?

Bugüne kadar uzayda bitki yetiştirmeye dair deneyler yapılmıştı. Bu sefer ise ilk defa et üretimi için havan hücreleriyle deney yapıldı. Nisan ayı sonunda gerçekleşen deneyler de uzay seyahatlerini değiştirme potansiyeline sahip.

Hayvan hücrelerinden laboratuvarında et üretme alanında çalışan Aleph Farms adlı İsrail merkezli bir şirket tarafından yapılan deney için, Uluslararası Uzay İstasyonu'nu ilk defa tamamı özel sektör çalışanı olan bir ekip ziyaret etti.

Fakat bunun gerçekçi bir hedef olmadığını, uzayda yapay et üretiminin güvenilir bir besin kaynağı olamayacağını düşünenler de var.

Yapay et nasıl üretiliyor?

Hayvan hücrelerini çoğaltarak et üretmek yeryüzünde bile zor bir iş. Aleph Farms, bunu uzayda da deneyen ilk şirket oldu.

Bunun için hayvanlardan alınan hücrelere, büyümeleri için gerekli olan aminoasitler ve karbonhidratlar veriliyor. Çoğalan hücreler kas haline geliyor.

Etler bira üretiminde kullanılanlara benzer tanklarda üretiliyor. Aleph Farms tarafından üretilen bir et. Bu yöntemi savunanlar bunun çevre için faydalı olacağını, hayvanlardan kaynaklanan metan gazı salımının azalacağını söylüyor.

Neden uzayda üretim deneniyor?

Aleph Farms'ın uzay programının başında bulunan Zvika Tamari, bilim insanlarının

yerçekimsiz ortamda et üretiminin mümkün olup olmadığına dair hiçbir fikri olmadığını anlatıyor:

"Önceki bilimsel çalışmalar gösteriyor ki fizik ve biyoloji yer çekimsiz ortamda çok farklı işleyebiliyor. Bu yüzden uzayda yapay et üretiminin mümkün olup olmadığını kimse bilmiyor."

Şirket bu nedenle 8 Nisan'da dört astronotu SpaceX roketinde, bir ayakkabı kutusu büyüklüğünde bir test kitiyle uzaya gönderdi. Astronotlar yanlarında bu test kitiyle dünyaya geri döndü. Kitteki hayvan hücrelerinin durumu, önümüzdeki günlerde yakından incelenecek.

Denemeye değer mi?

Deney başarılı olsa bile bunun ne kadar faydalı olacağı tartışmalı. Bu teknolojinin yıllardır mevcut olduğu yeryüzünde süpermarketlerin yapay etlerle dolu olmamasının bir nedeni var. Sektöre aktarılan yüzlerce milyon dolara rağmen (Leonardo DiCaprio Aleph Farms'ın yatırımcıları arasında) bunu büyük miktarlarda üretmek hâlâ çok zor. Bunun nedenlerinden biri de sürecin büyük bir hijyen gerektirmesi.

Berkeley Üniversitesi'nden Kimya Mühendisi David Humbird, "Hayvan hücreleri yavaş ürer. Üretimde kullanılan kültüre bakteri veya mantar girerse bütün süreç çöpe gider" diyor.

Aleph Farms ise uzay boşluğunda sterilizasyonun daha kolay olacağını düşünüyor. Fakat Mars gibi bir kolonide bunun gerçekleşmesinin yıkıcı sonuçları olabilir.

Elektronik cihazların dönüşümü değerli madenleri kurtarır mı?

Akıllı telefonlarda yaklaşık 30 farklı kimyasal element kullanılıyor. Bunların bazıları dünyada tükenmek üzere. Elektronik cihazların üretimi için gereken değerli madenler tüm dünyada ciddi oranda azaldı. Elektronik atıkların geri dönüşümü, azalan madenlerin yerini doldurabilir. Türkiye'de de elektronik cihazlar geri dönüşüm için ücretsiz olarak toplanıyor.

İngiltere'de yapılan yeni bir araştırmaya göre, 2021'de dünyada bulunan elektronik atık yoğunluğu 57 milyon tona ulaştı ve uzmanlar, dünyadaki değerli metallerin madencilik faaliyetleri yüzünden ciddi oranda azaldığını belirtiyor. Çözüm olarak ise geri dönüşüm

gösteriliyor.

İngiliz Kraliyet Kimya Topluluğu (RSC) uzmanları madencilik faaliyetleriyle elde edilen değerli metallerin kullanımının sürdürülebilir bir yöntem olmadığını belirtiyor. Ayrıca, Rusya'nın Ukrayna'yı işgali gibi jeopolitik gerilimler ve piyasalarda yaşanan belirsizliklerden kaynaklanan tedarik zinciri aksaklıklarının da bu metallerin fiyatlarında ciddi artışa neden olduğu aktarılıyor.

2021'den bu yana pil üretiminde önemli bir malzeme olan lityumun fiyatında neredeyse yüzde 500'lük artış kaydedilirken elektrikli araç pillerinde kullanılan nikel gibi diğer metallerin de fiyatı yükseldi.

Tuz hissi veren yemek çubuğu

Japon araştırmacılar, zayıf elektrik akımını kullanarak geliştirdikleri yemek çubuklarıyla yemeklerdeki çok az miktardaki tuzun bile tadını yapay olarak en az 1,5 kat artırarak günlük tuz alımını sınırlandırmayı hedefliyor. Dünyada bir ilk olarak nitelendirilen buluş, elektrikle stimüle edilen yemek çubukları ve bileğe takılan bir mini bilgisayardan oluşuyor.

Tokyo'daki Meiji Üniversitesi'nden Homei Miyashita ve ekibinin Japon gıda devi Kirin ile ortaklaşa geliştirdikleri çubuklar,

aslında basit bir sisteme dayanıyor. İnsana zarar vermeyecek kadar zayıf elektrik akımı verilen çubuklar, yiyecekte bulunan sodyum klorit ve sodyum glutamat iyonlarını ağza ileterek yapay bir tuz hissi yaratıyor, yenilen yiyeceğin

tadının daha güçlü veya zayıf algılanmasına yol açıyor. Ürün geliştirme aşamasında tuzu azaltılmış miso çorbası tattırılan denekler ürünün, yemeğin "zenginliğini, tatlılığını ve genel olarak lezzetini" artırdığını söylediler.

Müze Evliyagil'in kurucusu Sarp Evliyagil, yazar, şair, ressam, gazeteci ve politikacıların olduğu çevrede büyüdüğü için sanatın her zaman yaşamının merkezinde olduğunu söylüyor.

Paylaşmak gibi güzeli var mı?

MÜZE EVLİYAGİL

Sarp Evliyagil tarafından kurulan Müze Evliyagil, Ankara'daki mekânından sonra Beral Madra küratörlüğündeki "Karmaşık Sorular, Büyüleyici Yanıtlar" sergisiyle İstanbul'da sanatseverlerle buluştu.

İstanbul'da açılan sergi gerçek bir koleksiyoncu zevkini yansıtıyordu. Sergi girişindeki camda konumlanan dikkat çekici çalışma, Fransız asıllı sanatçı Jacob Gautel'e ait. Gautel, Avrupa'da tanınan özellikle de Paris sokaklarında performans yapan bir sanatçı. Kent, çevre ve insan sorunlarına performanslarında değinen bir sanatçı.

Selanik ve Londra'da yaşayan Aikaterini Gegisian, kolaj çalışmaları üzerine yoğunlaşan bir sanatçı. Çalışmalarında tarihsel perspektifle bugünün perspektifini birleştiriyor. Sergiye Osmanlı Kadını Otoportreleri adlı çalışmasıyla katılıyor. Eserde birbirinden güçlü, eşsiz ve dikkat çekici kadın portreleri yer alıyor. Ferhat Özgür'ün, bir kısmı daha önce sergilenmiş çalışmaları da sergiye dâhil oluyor.

Ajans Türk Şirketler Topluluğu Yönetim Kurulu Başkanı, Müze Evliyagil ve Evliyagil Dolapdere Kurucusu olan Sarp Evliyagil'in TEB Dijital Müzesi'ne verdiği röportajda dediği gibi "Günün sonunda paylaşmanın verdiği haz, sahip olmanın verdiği hazzın çok

ötesinde."

Sarp Evliyagil, Türkiye'de çağdaş sanat ortamının en etkili isimlerinden biri.

TEB Müzesi kendisiyle koleksiyonerlik serüvenini ve heyecan verici projelerini konuştukları bir söyleşi gerçekleştirmiş...

● **Sanata olan ilginiz ne zaman ve nasıl başladı?**

Sanata olan ilgim küçük yaşlarda, ev ortamında başladı. Rahmetli babam Necdet Evliyagil, döneminin tanınmış şairlerindendi. 1950'li ve 60'lı yıllarda yakın dostu olan rahmetli Behçet Kemal Çağlar ile birlikte İstanbul Radyosu'nda şiir saati programları yaparlarmış. Televizyonun hayatımıza girmesiyle birlikte, TRT'nin tek kanal olduğu 1970'lerin sonundan vefat ettiği 1992 yılına kadar "Şiir Dünyası" isimli bir program da yaptı. Aynı zamanda matbaa sahibi ve yayıncı olduğu için yazar, şair, ressam, gazeteci ve politikacıların olduğu bir çevrede büyüdüm. Sanat ve edebiyat, ev ortamında da yoğun olarak konuşulurdu. Bu ortamın etkisiyle olsa gerek, sanat her zaman yaşantımın merkezinde oldu.

● **Koleksiyonerlik serüvenine nasıl adım attınız?**

İlk aldığım eser, aile işimiz olan Ajans Türk'ün bastığı sergi katalogları vesilesiyle tanıştığım Nuri Abaç'ın küçük bir yağlıboya

İçinde bulunduğum durum, birçok büyük kurumda eleştirdiğim durumun küçük bir versiyonuna dönüşüyordu: Satın al, künye yazdır, paketlet ve depoya kaldır. Halbuki toplumla paylaşılmalıydı.

tablosuydu. O sıralarda 23 yaşındaydım. Daha çok sayıda eser almaya 28-29'lu yaşlarımda, Galeri Nev ile tanışıp dostluğu ilerlettikten sonra başladım.

● **Koleksiyonunuzun kapsamını nasıl tanımlarsınız? İlginizi çeken teknikler ve konular zaman içinde değişti mi?**

Koleksiyonum, 1950'den günümüze Türk Modern ve Çağdaş Sanatı ağırlıklı. İlginç ilk zamanlarda çağdaş ve günümüz sanatı üzerindeyken, sonraları 1950-70 döneminin modern sanatına kaydı.

● **Koleksiyona alım yaparken nelere dikkat ediyorsunuz?**

Alım yaparken yukarıdaki tanımın olabildiğince içinde kalarak hareket etmeye çalışıyorum. 1950'lerin öncesine ve yabancı sanatçıların eserlerine pek yönelmemeye gayret ediyorum.

● **Sizce aile mesleğiniz olan matbaacılığın koleksiyonerlik serüveninize etkisi oldu mu?**

Matbaacılık ve yayıncılığın

bu serüvendeki etkileri yadsınamaz. İlk tanıştığım galeriler ve sanatçılar hayatıma bu yolla girdi. Matbaacılık ve yayıncılık, daha sonraki dönemlerde de birçok yeni galeri ve sanatçı ile aramdaki köprüyü oluşturdu; onlarla yıllar süren bağlar kurmama yardımcı oldu.

● **Bu bağlamda kâğıt işler ve sanatçı kitaplarıyla aranız nasıl?**

Bir dönem kâğıt işlere, özellikle tekniği ilgimi çeken Litho baskılara odaklanmışım.

● **Ankara'daki müzeyi ve İstanbul'daki galeriyi kurmaya nasıl karar verdiniz?**

Müze kurma fikri, eser sayısı 150-200'leri geçtiğinde ve aldığım eserleri bazen senelerce göremediğimi idrak ettiğimde aklıma düştü. İçinde bulunduğum durum, birçok büyük kurumda eleştirdiğim durumun küçük bir versiyonuna dönüşüyordu: Satın al, künye yazdır, paketlet ve depoya kaldır. Bir süre sonra bu döngünün anlamsızlaştığının ve depolara kaldırılmış eserlerin toplumla bir şekilde paylaşılması gerektiğinin farkına vardım. Bu farkındalık, bende 2008-2009 yıllarında gelişti. Sonraki 3-4 yıl ise bu paylaşımı nerede, nasıl, hangi şartlarda yapacağımı düşünüp planlamakla geçti. Müze binasının inşaatını 2014'te başlatıp 2015'te tamamladık. Ancak açılışını bazı ailevi nedenlerle bir seneliğine ertelemek durumunda kaldık. Müze, bu

Cumhuriyet gazetesinin ünlü kadrosu...

Soldan sağa: Necdet Evliyagil, Nuyan Yiğit, Haluk Durukal, Ferdi Özer, Cem Atabeyoğlu, Metin Tokar. Oturan: Fuat Duyar

nedenle 2016'da hayata geçti. Öte yandan Ankara'ya başlarken İstanbul'da daha küçük, fakat Ankara ile sinerji yaratacak bir proje mekânı planlamıştım. Dolapdere'deki mekânımızı da 2018'in sonunda tamamladık ve Ocak 2019'da açtık.

● **İki oluşumun ortak ve farklı noktaları neler?**

İkisinin ortak noktası kâr amacı gütmeyen (non-profit) mekânlar olmaları. Farkı ise İstanbul'daki galeride sanatçıların doğrudan satış yapabilmeleri.

● **Özel koleksiyonların geniş kitlelerle paylaşılmasında devlet ya da kamu kuruluşlarıyla iş birliği nasıl geliştirilebilir? Sizin bu konuyla ilgili girişimleriniz var mı?**

Bu konuda öncelikli ve ilk adım, özel koleksiyonların toplumun erişimine açılarak kamulaşması. Bunu yapabilmek için devasa bir müze kurmanıza da gerek yok; bunun birçok farklı yöntemi var. Zaten kamuya açılan özel koleksiyonların devlet ya da kamu kuruluşlarıyla iş birliği potansiyeli bu sayede ortaya çıkıyor. Örneğin biz İstanbul

Büyükşehir Belediyesi ile ortak bir paydada buluşup iş birliği yapıyoruz. Ankara'da henüz böyle bir fırsatımız olmadı, ancak ilerleyen günlerde bununla ilgili girişimlerimiz olacak.

● **Koleksiyonu gezici sergilerle İstanbul ve Ankara dışına çıkarmayı ya da yurt dışında sergilemeyi düşünüyor musunuz?**

Sadece kendi koleksiyonumuzu değil, diğer koleksiyonlardan da yapılacak bir seçki ile kendi sanatımızı yurt dışına götürme ve sergileme fikri beni çok heyecanlandırıyor. Bu konuda nasıl bir oluşumla ne yapılabileceği üzerine ekibimizle birlikte düşünüyor ve çalışıyoruz.

● **Koleksiyonerliğe yeni başlayanlara önerileriniz?**

Önerim, tutarlı ve sürekliliği olan, genç sanatçıları destekleyen ve onlara hak ettikleri görünürlüğü kazandıran bir koleksiyon yapısı kurabilmeleri. Eğer imkanları varsa kurumsallaşarak koleksiyonlarını insanların erişimine açabilmeleri. Günün sonunda paylaşmanın verdiği haz, sahip olmanın verdiği hazın çok ötesinde.

Enver
OLGUNSOY

ZEYREK OTU

Keten, lifleri nedeniyle tekstil sanayinin önemli bir hammaddesi olduğu kadar tıbbi yönüyle de tohumları çok iyi bir bitkisel Omega 3 kaynağı, bağışıklık destekleyici, sindirim sistemi rahatsızlıklarının giderilmesinde etken madde ve diyet ürünü olarak değerlendirilmektedir.

Yapay lif endüstrisinin üretimini giderek geriletmiş bir lif bitkisinden bu yazımızda söz edelim isterim. Bu bitki yaklaşık 1 metre civarına kadar boylanabilen, daha kısa boyları ise tohumları için üretilen bir bitki. Tohumları da lifleri kadar önemli, çünkü insanlar için büyük miktarda ve çok önemli esansiyel yağlar içeriyor. Omega 3, Omega 6 ve Omega 9 da var içeriğinde. Evet, keten tohumu böylesi önemli bir ürün.

Lifleri ile üretilen kumaş ise, hepimizin bitkinin ismi ile andığımız buruşma eğilimli ama tiril tiril dediğimiz türden; keten kumaş.

Para yerine de geçti, yiyecek de oldu

Halk arasında zeyrek otu da denen keten bitkisi (*linum usitatissimum*) ılıman ve tropikal bölgelerde doğal olarak yetişen ya da kültürü yapılan değerli bir bitki. Ketenin kullanımı insanlık tarihi kadar eskidir.

Linum, Latince "lif" anlamına gelir. Tarihsel süreçte insanlar arası ödeme

aracı olduğu dönemler olmuştur. Eski Yunan ve Roma'da yiyecek olarak da kullanıldığı bir dönem olmuştur. O nedenle belki de, en önemli filozofların yaşadığı döneme, içerdiği Omega 6 ile damgasını vurmuş bir bitkidir.

Soğuk pres yöntemi ile elde edilen sabit yağı gıda amaçlı olarak kullanılır. Kısa süreli kavruktan olgunlaşmış tohumlardan sıcak ekstraksiyon yöntemi ile sabit yağ elde edilirse, buna "bezir yağı" denir ve insan sağlığı için zararlıdır (toksik ve kanserojen), sanayide boya, vernik, matbaa mürekkebi vs. üretiminde kullanılır. Soğuk pres yöntemi ile gıda amaçlı yağ üretiminden arta kalan kısım, işlenerek granül haline getirilip, protein, mineral, müsülaj zengini mükemmel bir sağlıklı kilo verme ürünü olarak değerlendirilebilir.

Keten ekiminin toprak sıcaklığının 20 derece civarında olduğu bir zaman diliminde yapılması, ürün verimliliği yönünden önemlidir. Suyu ve sıcaklığı sever.

Üretim yeniden gündemde

Neolitik çağdan itibaren Anadolu'da en yaygın kullanılan bitkilerden birisi keten bitkisidir. Hititçe metinlerde keten bitkisinden söz edilir. Ancak Anadolu'nun bu denli eski kadim bitkisi, maalesef son yıllarda ekilmez olmuştur. Hatta İzmirli bir kadın girişimci Ar-Ge kooperatifi, 1970'li yıllardan bu yana ekimi azalan keten bitkisinin tekrar geri kazanımı için destansı bir çalışma sürdürmektedir. Bu Ar-Ge kooperatifimizin adı Döngü, Tarımda Kadim Bilgiler, Yeni Fikirler, Bilimsel Araştırma Geliştirme Kooperatifi, kısaca Döngü Kooperatifi'dir. Başarı hikayesine kooperatifin web sitesinden ulaşabilirsiniz.

Doymamış yağ ve lif zengini

Keten bitkimizin lifleri ile tekstil sanayi ilgilenirken, biz tıbbi yönü ile değerlendirirsek; yüzde 30-45 oranında sabit yağ ihtiva eder. Bu yağın içerdiği Omega doymamış yağ asitleri yanında (ki yüzde 90'ı doymamış yağ asididir) küçük bir miktar palmilik, stearik vs. gibi doymuş yağ ihtiva eder. Doymamış yağ asitlerinin oranı ise Omega 3 yüzde 50, Omega 6 yüzde 25, Oleik Asit yüzde 20'dir. Yani kısacası çok önemli bir bitkisel Omega 3 kaynağıdır.

Toz haline getirilmiş keten tohumu, içerdiği müsilaj maddeleri nedeni ile hacminin 40 misli kadar su tutabilir.

Keten tohumunda sabit yağlar, proteinler, karbonhidratlar (müsilaj yapısında), lignanlar bulunur. Sabit yağlar alındığında, protein, karbonhidrattan zengin bir diyetel lif yapısı geriye kalır.

Keten tohumu, bitkisel Omega 3 kaynağı olduğu kadar, aynı zamanda bitkisel hormon olarak da değerlendirilmelidir. Menapoz belirtilerinin azaltılmasında (sebepsiz terlemeler vs. gibi) kullanılabilen önemli bir drogdur. (Tıbbi ve aromatik bitkilerin çoğunlukla kurutulmuş, bazen taze, bütün, parçalanmış veya kesilmiş halleri veya bitki parçaları.)

Kabızlık ve diğer bağırsak rahatsızlıklarında, gastrit ve enteritlerin semptomlarını gidermede kullanılabilir.

Tedavi amacıyla kullanımı

Keten tohumu kullanılırken dikkat edilmesi gereken en önemli konu, direkt toz edilmiş drogu değil, işlenerek keskin tohum çeperlerinden kurtarılmış keten tohumu kullanılmasıdır. Aksi takdirde tohum çeperleri mide-bağırsak cidarlarına hasar verebilir.

Keten tohumu çok iyi bir diyet ürünüdür. Ancak kabuk kısmı ayrılmış, granüle edilmiş ürün kullanılmalıdır. Aç karnına alınıp üstüne de su içilirse, bu granüller su ile şişer ve olağanüstü bir tokluk hissi yaratır. Aynı zamanda bağırsaklardaki faydalı bakterilerin çoğalmasını sağlayarak, prebiyotik etki de göstererek bağırsak floramızı iyileştirir.

Tohumdan hazırlanacak lapa, zona ve sedef gibi cilt hastalıklarında da haricen kullanılır.

Keten yağı güçlü bir bağırsıklık destekleyici üründür. Bu nedenle de çok değerli bir bitkidir. O nedenle ekimi azalan keten bitkimizin üretimini tekrardan canlandırmalıyız. Bu toprakların kadim bir bitkisi olarak Anadolu'muzun birçok yerinde tarımı yapılabilir.

UYARILAR

- Sabit yağ çabuk bozulabilir, o nedenle renkli şişelerde buzdolabında muhafaza edilmelidir.
- Keten tohumu mutlaka su ile birlikte alınmalı, asla sadece katı granülü susuz tüketilmemelidir. (Bağırsak tıkanmasına sebep olabilir.)
- Diğer ilaçlarla birlikte kullanımına dikkat edilmeli, ilaçlardan 45 dakika kadar önce bol su ile alınmalıdır.

Dr. Ükümen
RODOPLU

Ülseratif kolit hastalığı belirtileri ve tedavisi

Ortaya çıkmasında stres ve çevre kirliliğinin etkili olduğu ifade edilen ülseratif kolit ile başa çıkabilmek için ilaç ve cerrahi yöntemlerin yanı sıra yaşamı yeniden düzenlemek gerekiyor.

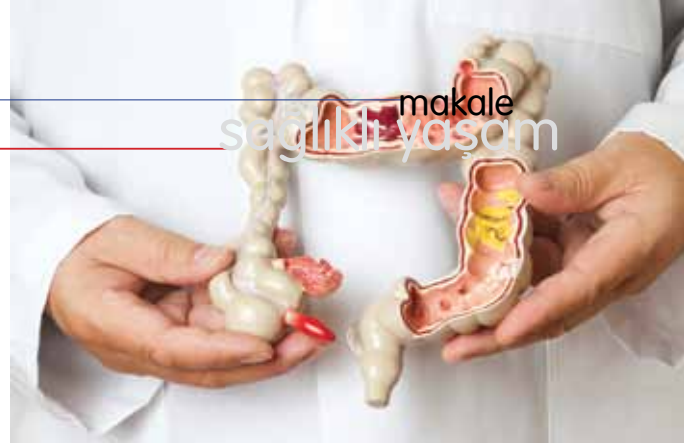
Ülseratif kolit; kronik, otoimmün ve alevlenmeler olan bir hastalık. Elbette çok önemli, ama tanı ve tedavi konusunda da önemli ve güzel haberlerim var.

Atatürk Organize Haber dergimizin bu sayısında, son yıllarda dünyada görülme sıklığı artan ülseratif kolit hastalığını tanıyacağız. Hatırlayacaksınız, bağışıklık sisteminiz bazen içe dönüyor ve kendi organlarımıza yabancıymış gibi davranıyor. İşte ülseratif kolit de böyle bir hastalık. Bir kalınbağırsak hastalığı, bir inflamatuvar hastalık yani enflamasyonla giden bir hastalık. Tarih boyunca bu hastalık var ama neden ortaya çıktığı konusundaki görüşler, fikirler net değil. Yani "ülseratif kolit şu yüzden oluyor" diyemiyoruz. Ancak stres ve çevre kirliliğinin etken olduğu söyleniyor. Çağdaş dünyada, batıda daha fazla görülüyor. Çalışan, stresli, kaygılı, endişeli, "her şey dört dörtlük olsun" diyenlerde daha çok

görülüyor. Yediklerimiz de suçlanıyor. Pakete girmiş, kutulanmış ve hazır gıdalarla beslenenlerde daha çok görüldüğü söyleniyor. Hastalığın görülmesinde kadınlarla erkekler eşit. 30'lu yaşlarda pik yapıyor. Stresin çok olduğu yaşlar... Bir de 60'lı yaşlarda pik yapıyor. O da "ben yaşlıyım" kaygısıyla belki...

Belirtiler

Peki, hangi yakınmalarda ülseratif kolitten şüphelenmeliyiz? Birinci sırada kramp şeklinde ağrı var. Sol alt karında başlıyor, gerçekten korkulu tarzda bir ağrı ve kanlı bir ishal. Sümüksü, mukuslu ishal de olabiliyor. Alevlenmeler sırasında yüksek ateş de görülebilir. Tabii kanlı ishal olunca sıvı kaybı, elektrolit kaybına bağlı halsizlik, yorgunluk, düşkünlük, konsantrasyon eksikliği oluyor. Bazen gözde üveit olabiliyor. Cildi tutabiliyor, diz üstünde eritema nobosum dediğimiz bir kalınlaşma görülebilir.

Tanı konulması

Ülseratif kolit gerçekten de ilk başta dramatik bir yakınmayla gidiyor, ama tanısı kolay. Peki kime gidelim? Aile hekimimiz, dahiliye doktoru, mutlaka gastroenterolog, bazen de genel cerrah...

Yakınmalar tanı koymada önemli ipuçları verdiği gibi, fiziki muayene ve elbette kolonoskopi yapılıyor. Kolonoskopide de ülserli, kanayan o bölgeyi, crohn adlı bir başka kalınbağırsak hastalığından ayırt edebilmek amacıyla biyopsi yapılıyor. Dolayısıyla kolonoskopi ve biyopsiyle kolayca tanı konulabiliyor. Bazen crohn hastalığıyla ilgili arada kalan olgular olabiliyor ama bir gastroenteroloji uzmanının bilgisi ve kontrolünde bu ayırım yapılabilir. Ülseratif kolit hastalığı kanserleşebilir ve evet prekanseröz bir hastalık ama 10-20-30 yıl gibi uzun dönemde ülseratif kolit geçirenlerde yüzde 20-24 oranında kanserleşebiliyor. O nedenle düzenli kontrol çok önemli.

Tedavisi ve süreci

Ülseratif kolitin tedavisi tabii ki mümkün. Alevlenmeler döneminde o alevlenmeleri baskılayan, alevlenme süreçlerinin gelmesini önleyen tedavi yolları, ilaçlar, kortizonlar var. Bağışıklık sistemini baskılayan ilaçlar, aspirin benzeri tedaviler var. Yine tedavide deneme aşamasında olan TPA2 inhibitörleri dediğimiz ilaç grupları var. Bunlar tabii ki hastalığı yok etmiyor ama yakınmaları frenliyor. Asıl gerçek tedavi, bütün kolon tutumunda cerrahi yolla kolonun alınması... İnce bağırsaktan makata dışkı yapmayı sağlayıp rahatlatacak bir yöntemle, iyi ellerde, iyi cerrahlarla hastalık tamamen yok ediliyor.

Burada şu bilgileri vermeyi unutmayalım: Kalın bağırsak hayati bir organ değil. Dolayısıyla ince bağırsaktan makata kadar uzanan kalın bağırsak çıkarıldıktan sonra ameliyatlara kişi rahatlıkla yaşam kalitesini, sporunu, egzersizini, gezmesini, normal fonksiyonlarını sürdürebiliyor. Günde 4-5-6 kez yumuşak kıvamlı kaka yapıyor. Ama o ağrılı, ateşli, konforsuz süreçten kurtulmuş oluyor. Buna gastroenteroloji uzmanı, genel cerrah ve bir patoloğun ekip olarak

karar vermesinde yarar var.

Beslenmede dikkat edilecek hususlar

Yediklerimizin ne kadar önemli olduğunu her fırsatta konuşuyoruz. Bol lifli gıdaları sağlıklı yaşamda, birçok hastalıkta öneriyorum. Ama ülseratif kolit tanısı konulan kişiye özellikle de ataklar döneminde bunları önermiyorum. Tabii ki pakete, kutuya girmiş, konservelenmiş, içinde çok sodyum ve koruyucu içeren gıdaları hiç önermiyorum.

Neler yiyebileceğimize bir bakalım... Özellikle ülseratif kolit hastalarına sesleniyorum: En başta şeker eklenmemiş, katkısı olmayan, kendi evimizde yaptığımız elma püresi geliyor. İkinci sırada, olgun muz. Aslında diyetisyenler, beslenme uzmanları, gastroenteroloji uzmanları çiğ meyveyi önermiyor. Ama olgunlaşmış muz kalsiyum bakımından zengin -ki buna ihtiyacımız var- protein ve karbonhidrat içeriyor, doyurucu ve yağ içeren bir meyve olması nedeniyle ön plana çıkıyor. Üçüncü sırada, yoğurdu sayabilirim. Probiyotik özelliği var ve bağırsak dostu. Dördüncü sırada, omega 3 zengini somon. Izgara veya kızartma değil buğulama yapılması her zaman faydalı. Bir başkası; pişirilmiş, böylece yumuşamış sebzeler, özellikle havuç ve ıspanak. Gerçek bağırsak dostu, akut dönemlerde de imdadımıza yetişiyor. Su, elbette olmazsa olmaz. Zencefilli ve zerdeçalı beyaz pilav...

Sağlıklı yaşam için geçerli olan kurallar ülseratif kolit hastalığında da geçerli. Akut alevlenmelerden korunabilmemiz için hayatımızı gözden geçirmemiz, stresten uzaklaşmamız ve kendimize yeni hobiler bulmamız son derece önemli. Stresle baş etmeyi öğrenmeliyiz. Spor ve egzersiz bunun için çok iyi bir araç...

İnsan, 2050'ye kadar doğa ile uyumunu koruyabilecek mi?

G eride bıraktığımız Mart ayında Cenevre'de 15 gün süren Biyoçeşitlilik Konferansı, "gezegenin ve insanların geleceğini" tartışmaya açtı. Konferansın vizyonu, 2050 yılına kadar insanların doğa ile uyum içinde yaşamasını ele alıyordu. Konferanstaki görüşmelerin sonunda doğal yaşamın kaybını tersine çevirmek ve türlerin yok oluşunu durdurmak için küresel bir anlaşmaya yavaş da olsa yaklaşıldı.

Farklı ülkelerden müzakereciler, bu yıl Çin'in ev sahipliğinde düzenlenecek olan Birleşmiş Milletler (BM) Biyoçeşitlilik Konferansı'nın (COP15) ikinci bölümü öncesinde bir çerçeve metni üzerinde çalıştılar. Ancak hedeflerin finansmanı dahil olmak üzere belirli konularda fikir ayrılıkları ortadan kaldırılamadı.

Doğal Hayatı Koruma Vakfı (WWF) İngiltere'nin Uluslararası Savunuculukta Sorumlu Başkanı Bernadette Fischler Hooper, BBC News'e verdiği demeçte, "Bilimsel veriler çok net, kaybedecek daha fazla zamanımız yok, şimdi harekete geçmemiz gerekiyor" dedi.

Hooper şöyle konuştu: "Yalnızca biyoçeşitlilik kaybı değil, aynı zamanda bununla çok bağlantılı bir konu olan iklim değişikliğiyle de ilgili. Yani burada söz konusu olan aslında gezegenin

ve insanların geleceği."

BM Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi (CBD) taslağının son hali, Ağustos sonunda Çin'in Kunming kentinde düzenlenmesi beklenen COP15 zirvesinde müzakere edilecek. Bu görüşmeler sonucunda, önümüzdeki birkaç on yıl içinde 1 milyondan fazla türü yok oluş tehdidinden kurtarma, kara ve denizlerin yüzde 30'unu koruma alanlarına dönüştürme, çevreye zarar veren milyarlarca dolarlık kamu sübvansiyonunu engelleme ve bozulmuş ekosistemleri restore etme zorluklarının nasıl ele alacağına karar verilecek.

Taslak metnin detayları

Görüşmelerin ilk haftasından sonra gözlemciler, müzakerelerin "salyangoz hızında" ilerlemesini eleştirdi ancak tüm bu planların nasıl finanse edileceği gibi "zor sorunlara" rağmen son günlerde görüşmeler ivmelendi.

Taslak metin, gelişmiş ülkelere aktarılan parayı yılda en az 10 milyar dolar artırarak 2030 yılına kadar biyoçeşitlilik finansmanını yılda en az 200 milyar dolara çıkarma hedefini içeriyor.

Biyoçeşitliliği korumaya yönelik uluslararası çabalarda önemli bir rol oynayan Ganalı Akademisyen Alfred Oteng-Yeboah, AFP haber

ajansına verdiği demeçte, "Bu toplantıda kaynakları mobilize etmek zorlu bir konu haline geldi" dedi.

Sübvansiyonlar konusunda, her yıl biyoçeşitlilik için zararlı olan en az 500 milyar dolarlık teşviğin yeniden yönlendirilmesi, yeniden tahsisi, reformu veya ortadan kaldırılması amaçlanıyor.

Yeni Küresel Biyoçeşitlilik Çerçevesi (GBD), Paris Anlaşması'nın biyolojik çeşitlilik alanındaki eşdeğeri olarak görülüyor. Biyoçeşitlilik, dünyadaki tüm farklı canlıları ve onların su, hava ve gıda sağlayarak yaşamı idam ettiren bir ağda nasıl bir araya geldiklerini ifade ediyor.

En önemli hedeflerden biri, 2030 yılına kadar Dünya'nın kara ve denizlerinin yüzde 30'unu korunan alanlara dönüştürmek. Yakın tarihli bir BM iklim raporu, biyolojik çeşitlilik ve iklim hedeflerine ulaşmak için Gezegen'in en az yüzde 30'unun korunmasının önemini altını çiziyordu. Diğer bir hedef ise 2050 yılına kadar "doğayla uyum içinde yaşama konusunda ortak bir vizyonun gerçekleştirilmesi".

1 milyona yakın tür tehlike altında

Birleşmiş Milletler tarafından yayımlanan rapora göre, dünya genelindeki orman yüzölçümü, 1990-2020 yılları arasında 1 milyon 780 bin kilometrekare azaldı. Yaklaşık 1 milyon hayvan ve bitki türü nesli, tükenme tehdidiyle karşı karşıya. Önümüzdeki yıllarda buna çok sayıda canlı türünün daha eklenmesi bekleniyor. Canlı türlerinin nesillerinin tükenme hızı, geçen 10 milyon yılın ortalamasından onlarca hatta yüzlerce kat daha yüksek ve giderek de yükseliyor.

İstatistiklere göre, dünya genelinde 3 milyardan fazla kişinin geçimi, deniz ve kıyı biyoçeşitliliğine, 1,6 milyardan fazla kişinin geçimi ise orman ve kereste dışı orman ürünlerine dayanıyor. Bunun dışında, dünyadaki farmasötik bileşenlerin yüzde 50'den fazlası doğal hayvan ve bitkilerden elde ediliyor.

Rio Zirvesi'nden beri...

1992 Rio Çevre Zirvesi'nin en somut sonuçlarından birisi, Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'nin imzaya açılması olmuştur. Bağlayıcı bir sözleşme olan Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi, biyolojik çeşitliliğin mevcut ve gelecek nesillerin yararına korunması ve sürdürülebilir şekilde kullanılması hedefiyle taraflarına bazı yükümlülükler getirmektedir. Bunları kısaca şöyle özetleyebiliriz:

- Ulusal stratejilerin belirlenmesi, bir eylem plan ve programının oluşturulması.
- Biyolojik çeşitliliğin acil olarak korunma gereksinimi olan türlere veya mekamlara öncelik verilerek izlenmesi.
- Koruma alanlarının belirlenmesi ve kurulması.
- Koruma altına alınmayan bölgelerde de doğa ve kaynakların kullanımında sürdürülebilirlik ilkesinin geçerli olması.
- Sözleşmenin uygulanması için gerekli yasal ve idari düzenlemelerin yapılması.
- Halkın biyolojik çeşitliliğin değeri ve önemi konusunda eğitilmesi.
- Bu konuda yapılan araştırmaların ve bulguların ülkeler arasında serbestçe paylaşılması.
- Kalkınmış ülkelerin, biyolojik çeşitliliğin korunabilmesi için kalkınmakta olan ülkelere gerekli parasal ve teknik yardımları sağlamaları.

Küresel ölçekte türlerin neslinin tükenme hızının yükselmesi, biyoçeşitliliğin kaybedilmesi ve ekosistemlerin bozulması, insanların hayatta kalması ve gelişmesi için büyük bir risk oluşturuyor.

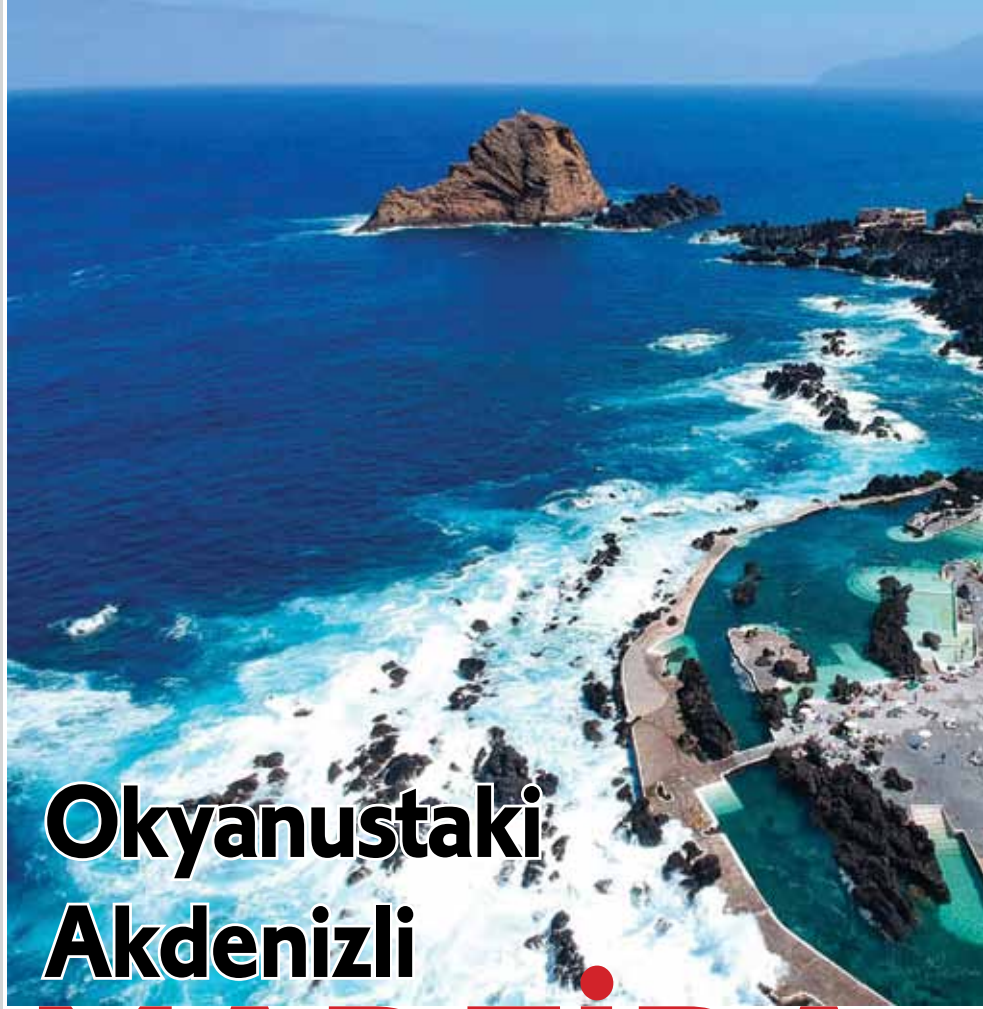

Nedim ATILLA

Atlas Okyanusu'ndaki Madeira, dünyanın en geniş defne ormanına sahip. Bol mineral içeren kumları ve sularının şifalı olduğu söylenen Madeira gastronomik açıdan da zengin.

Okyanustaki Akdenizli

MADEIRA

Bu ay sizi pek de az gidilen bir coğrafyaya; görkemli kayalıkları, yeşilin ve mavinin binbir çeşidi ile yarıştığı, bağları ve leziz mutfacı ile meşhur bir adaya götüreceğim: "Madeira."

Atlas Okyanusu'nda, bitki örtüsünün zenginliğiyle hayranlık uyandıran, sakin ama göz kamaştırıcı güzelliğe sahip bir takımada Madeira.

Madeira Adaları, Atlas Okyanusu'nda, Portekiz'e bağlı özerk bir bölge olan takımada.

Kanarya Adaları'nın 400 km kuzeyinde yer alır. Kuzeybatısında yer alan Azorlar takımadası ile Portekiz'in iki özerk bölgesini oluşturur. 2011 nüfusu 262 bin 456, başkenti Funchal'dır. Yüzölçümü toplam 801 kilometredir. Avrupa Birliği'ne dahildir. Takimadaya yılda milyonlarca turist gelmektedir, turizmi gelişmiştir.

Bu takımada, en büyük adası Madeira olmak üzere Porto Santo, Desertas ve Salvenda adalarını da kapsamaktadır.

Yaz kış, dört mevsim bahar havasını yaşayan bu adalar, kültürü, doğası ve kendine has sakinliğiyle dingin bir seyahat arayanlar için en güzel seçeneklerden biri.

Madeira'da insan varlığının tarihi 15. yüzyılda başlıyor. 1420'lerde Portekizli denizciler tarafından keşfi sonrası ilk yerleşimlerin başladığı adada o dönemlerden yani sömürge zamanlarından pek çok yapı yer alıyor. Zengin bitki örtüsü ile bilinen Madeira'da

bugün dünya üzerindeki en geniş defne ormanı (laurisilva) bulunuyor. UNESCO Dünya Mirası Listesi'ne dahil edilen bu orman, 1982 yılında kurulan Madeira Tabiat Parkı dahilinde. Dağ orkidesi gibi nadir türleri de barındıran bu tabiat parkı, doğa yürüyüşü, kuş gözlemi gibi aktiviteler için oldukça zengin kaynaklar barındırıyor.

Gezelim, görelim...

En büyük ada olan Madeira'yı keşfetmeye başkenti Funchal'dan başlamak gerekiyor.

Burada Old Town bölgesi, renkgârenk evleri ve çarpıcı mimarisiyle dikkat çekiyor. Gotik mimariye has etkileyici bir örnek olan ve 16. yüzyıla tarihlenen katedral ve bir masaldan fırlamış havası yaratan Sao Tiago Hisarı da görülmesi gerekenler arasında. Madeira'ya has kültürel bir öğe olan şapka-

ların yapıldığı ve neredeyse 70 yıldır aynı yerde aynı binada konumlanan Fabrica de Chapeus de Santa Maria, kültürel bir mirası keşfetmek için uğranabilecek yerlerden.

Madeira'nın gastronomi dünyasına keyifli bir başlangıç yapmak için ise Mercado dos Lavradores yani Çiftçiler Pazarı, açık havada yerel ürünlerin renkgârenk karışımıyla göz dolduran ve iştah kabartan bir pazar. Funchal'ı ve daha geniş bir panoramayı, Atlas Okyanusu'nu ayaklarınızın

altında hissedercesine seyretmek için şehir içi ulaşımlardan biri olan teleferiğe sırf manzara için bile binmelisiniz.

Ayrıca tekne gezisi, tüplü dalış imkânları, doğa yürüyüşleri, tırmanışlar ve daha pek çok açık hava aktivitesi doğayı keşfetmek ve Madeira kültürünü yaşamak için keyifli seçenekler.

Porto Santo'da Şifa

Bol mineral içeren kumları ve sularının, şifalı olduğu söylenen bu adada ayrıca Thalassotherapy Merkezi de dingin bir seyahat arzulayanlar için biçilmiş kaftan. İnsan yerleşiminin ardından 600 yılı geride bırakmış olan Madeira'nın Porto Santo Adası'nda tarihe doğru bir yolculuk için burada bir zamanlar konaklamış olan Christopher Columbus'un müzeye dönüştürülmüş evi, ziyaret edilesi lokasyonlar arasında.

Madeira'nın kuzeydoğusunda konumlanan Porto Santo Adası, şifa veren kumsallarıyla ünlü.

Denizden karaya leziz mutfak

Madeira'nın gastronomi alanında önce gelen ürünü şüphesiz 400 yılı aşkın bir süredir ihraç edilen şarabı. Bağcılık ve şarapçılık alanında köklü bir geleneğe sahip olan Madeira'da bir bağ ziyareti de olmazlar arasında.

Ada kültürüne has gastronomi, yani deniz ürünleri konusunda da Madeira oldukça leziz, kendine has tariflere sahip. Ton balığı, Madeira'ya özgü pek çok tarifte öne çıkan deniz lezzetlerinden biri ve menülerde sıklıkla rast gelinebilecek bir ürün. Mısır, patates, salata çeşitleriyle beraber servis edilen ton balığı, Madeira'da çoğunlukla biftek şeklinde dilimlenmiş olarak pişiriliyor ve ayrıca güveç yahut kurutulmuş versiyonlarını da bulmak mümkün. Deniz ürünleri alanında Madeira'nın imzası denilebilecek yıldız ise kara çatakkuyruk balığı. Çoğunlukla yerel yöntemlere göre, muz ve çarkifelek meyvesiyle beraber hazırlanan bu tarife deniyor.

Madeira, deniz ürünlerinde olduğu kadar kendine has kırmızı et tarifleriyle de biliniyor. Bunlardan biri "carne de vinha d'alhos". Çoğunlukla Noel zamanı yapılan bir domuz eti yemeği olan carne de vinha d'alhos için küçük küçük kesilmiş domuz etleri sarımsak ve şarap içinde bir günden uzun süre bekletiliyor ve ardından aynı sos içerisinde pişiriliyor.

Bir diğer kırmızı et yemeği ise espetada yani şişe geçirilerek pişirilen biftek. Genellikle odun kömüründe pişirilen espetadaya dair en geleneksel yöntem, şişlerin defne ağacından olması. Bazı tariflerde etler pişirilmeden önce sarımsak, defne yaprağı ve kaya tuzu ile marine ediliyor.

Kıyıların ve yaylaların mutfağı: MUĞLA

Zengin bitki örtüsünün ve şahane sahillerin oluşturduğu Muğla mutfağı, doğada yetişen her tür sebze yi kullanmayı başarmış. Batı Anadolu'da birçok bölgede olduğu gibi Muğla'da da zeytinyağlılar ağırlıkta olsa da lezzetli et ve sebze yemekleri ve tabii ki tatlıları önemli yer tutuyor. Muğla'da geçmişten günümüze yaşayanların önemli bölümünü Yörükler oluşturduğu için Yörük yemekleri ön plana çıkıyor. Yörükler arasında beslenmenin temel öğeleri et ve süt olmasına rağmen sebze kurutma, tarhana, keşkek ve tatlıya dayalı beslenme geleneği hala devam ediyor. Sulu Muğla Kebabı, en meşhur yemek olma özelliğini hala sürdürüyor.

ÇORBALAR: Üfelemeç, Arap Aşu Çorbası, Un Tarhanası, Topak Tarhana, Çopur, İşkembe, Makarna Çorbası, Börülce Çorbası, Terbiyeli Börülce Çorbası, Kuru Bakla Çorbası, Ekmek Dökmesi Çorbası, Sütlü Çorba, Soğan Çorbası, Bacaklı Çorba, Bayat Ekmek Çorbası, Bulgur Çorbası, Mantar Çorbası.

SALATALAR: Bakla Yaprığı Salatası, Börülce Salatası, Taratorlu Börülce Salatası, Patlıcan Salatası, Ebegümece Salatası, Semizotu Salatası, Kuru Patlıcan Salatası, Turp Otu Salatası, Pancar Salatası, Marul Salatası, Lahana Salatası, Çoban Salatası, Yaz Salatası, Bahar Salatası, Kırmızı Biber Salatası, Mantar Salatası, Semizotu Ezmesi, Su Otu Salatası, Taze Nane Ezmesi.

İÇECEKLER: Şıra, Gül Şurubu, Vişne Şurubu, Filiskin Suyu, İhlamur, Kekik Suyu, Koruk Suyu, Ada Çayı, Dağ Çayı, Mercanköşkü, Portakal Kabuğu Şurubu.

REÇELLER: Üzüm Reçeli, Domates Reçeli, Turunç Reçeli, Elma Reçeli, Bergamut Reçeli, Karpuz Reçeli, İncir Reçeli, Portakal Reçeli, Çilek Reçeli, Gül Reçeli, Kayısı Reçeli, Şeftali Reçeli.

ETLİ YEMEKLER: Piliçli Bamya, Muğla Kebabı, Ekşili Tavuk, Tavuk Yahni, Et Yahni, Tavuk Dolması, Kanlı Kavurma, Muğla Tavası, Muğla Güveci, Döş Dolması, Ballı Kavurma, Dövme Köfte, Orman Kebabı, Bildircin Kebabı, Kapama, Üzüm Köftesi, Sucuk, Muğla Köftesi, Yoğurtlu Köfte, Patiska, Balıklan, Çökertme Kebabı, Etl

Nohut, Ekşili Et, Mıhlama, Sıdırma, Sulu Kebap, Topan, Şevket-i Bostan, Patates Kavurması.

TURŞULAR: Salamura, Dolma Salamura, Düğlek Turşusu, Dolma Biber Turşusu, Kırmızı Tatlı Biber Turşusu, Yaz Turşusu, Patlıcan Turşusu.

TAHILA DAYALI YEMEKLER: Keşkek.

SEBZELİ YEMEKLER: Galli Patlıcan, Yumurtalı Patlıcan, Taze Patlıcan Dolması, Nohutlu Pırasa, Taze Bakla, İç Bakla, Bakla Yoğurtlaması, Bakla Kavurması, Börülce Kavurması, Börülce Ekşilemesi, Lahana Silkmesi, Lahana Dolması, Asma Yaprığı Sarması, Göbek Dolması, Kabak Çiçeği Dolması, Kabak Çiçeği Kızartması, Zeytinyağlı Bamyacı, Enginar, Ispanak Kavurma, Biber Tıkıratması, Biber Kızartması, Biber Teltoru, Domatesli Aş, Patlıcanlı Aş, Ekşili Biber, Hardal Haşlaması, Tarator, Goruk Ekşili Bamyacı, Kabak Kavurması, Kabak Köftesi, Kabak Mücver, Karnıbahar Kızartması, Taratorlu Börülce, Bademli Pilav, Domatesli Bulgur Pilavı, Domatesli Pirinç Pilavı, Kavurmalı Bulgur Aş, Lokum Pilavı, Patlıcanlı Bulgur Pilavı, Patlıcanlı Pirinç Pilavı.

OTLU YEMEKLER: Otlı Kavurma, Ot Silkmesi, Turp Otu Kavurması, Turp Otu Ekşilemesi, Tilkişen Kavurma, Sirken Otlı Aş, Semiz Otu

Yoğurtlaması, Ebegümesi, Sığır Dili, Gelincik, Kuzu Kulağı, Tavuk Tırnağı, Kaz Ayağı, Yoğurtlu Kaz Ayağı, Deniz Börülcesi, Sirken Otlası, Sincan, Kişniş Aş (Kişkiş), Radika, Devetabanı, Gelincik, Tekesakalı, Kuş Yüreği, Dalgan Kavurması, Kapçık, Ballık.

HAMUR İŞLERİ: Cızdırma, Muğla Simidi, Mayalı Ekmek, Mayasız Ekmek, Ekmek Dolması, Kaba Hamurlu Böreği, Tepsi Böreği, Sac Böreği, Tek Yufkalı Sac Böreği, Ekmek Makarnası, Hidrellez Halkası, Lelengi, Say Bezime, Yemiş-tirme, Otlı Börek, Katmer, Katmerli Sac Böreği, Tatar, Ekmek Avkulaması, Kavurmalı Börek, Erişte, Külür, Çarşı Böreği, Çaykama, Ekmek Dökmesi, Kabak Böreği, Muğla Makarnası.

MANTARLI YEMEKLER: Çıntar Kavurması, Çıntar Köftesi, Çıntar Kızartması, Çıntar Közlemesi, Çıntar Teltoru, Kuzu Göbeği Kavurması, Yumurtalı Çıntar.

TATLILAR: Ballı Kabak, Çıtırmak, Muğla Helvası, Pekmez Helvası, Kaşık Helvası, Nişasta Helvası, Susam Dövmesi, Muğla Saraylısı, Sütlaç, Kalburabastı, Güllaç, Komposto, Sütlü Kabak, Üzüm Köhtüsü, Bulamaç, Muğla Sinisi, Oklava Çekmesi, Şekerli Katmer, Ballı Katmer, Pelte, Donma, Köy Baklavası.

MUĞLA SARAYLISI

MALZEMELER

500 gram un, 1 adet yumurta, 1 paket kabartma tozu, 250 gram hamur işi margarin, yarım çay bardağı su.

İçi için: 1 su bardağı ceviz veya fındık Şerbeti için: 3 su bardağı şeker, 2 su bardağı su, yarım limon suyu.

HAZIRLANIŞI

Bir kaptan, yumurta, hamur işi margarinin bir kısmı, kabartma tozu ve su ile hamur yapın. Limon büyüklüğünde bezelere ayırın. 15 dakika dinlendirin. Oklava ile ince olarak açın, üzerine hamur işi margarin ekleyin, ceviz veya istediğiniz bir içi serpin. Bir kenardan başlayarak hafifçe büzdürün. Kendi etrafında döndürerek yuvarlak bir tepsinin ortasına koyun. Diğer hamurlara da aynı işlemi yapıp tepsideki hamurun etrafını sarın. Üzerine hamur işi için eritilmiş margarin gezdirip

180 derece fırında kızarana kadar pişirin. Diğer bir tencerede şeker ve suyu 15 dakika kaynatın, limon suyunu koyup ateşten alın. Sıcak tatlının üzerine ılık şerbeti dökün, 4-5 saat dinlendirip servis yapın.

MUĞLA GÜVECİ

MALZEMELER

2-3 adet kuru soğan, 8-10 adet yeşilbiber, 5-6 adet iri domates, kokteyl domates, 1 kg parça oğlak eti (irice doğranmış), 6-7 diş sarımsak, 2-3 kaşık zeytinyağı, tuz, 1 bardak un.

HAZIRLANIŞI

Bir tavaya konulan zeytinyağı iyice ısındıktan sonra içine atılan etleri rengi dönene kadar çevirin. Soğan ve biberleri ilave edip 2-3 dak

ka birlikte pişirin. İki iri domatesi rendeleyin, karabiber ve toz biber ilave edip karıştırarak sosu hazırlayın. Tavada hafif rengi döndürülüp mühürlenene karşıma, kabuğu soyulmuş küçük domatesler de ilave edin ve güvece doldurun. Üzerine domates sosunu dökün. (Defne yaprağı çok yakışıyor). Unu, su ile yoğurarak hamur haline getirin. Güvecin kapağını kapatıp kapağın etrafını da bu hamurla sıvayarak hava almamasını sağlayın. Odun ateşinde 3-4 saat pişirin.

YOĞURTLU KAZ AYAĞI

MALZEMELER

1 adet soğan, 1 fincan zeytinyağı, 1 çay kaşığı tuz ve karabiber, 2 baş sarımsak, 1 kase yoğurt, yarım kilo kazayağı.

HAZIRLANIŞI

Kazayaklarını bol suyla birkaç kez yıkayıp doğrayın. Bir tencereye zeytinyağı koyup soğanları pembeleşinceye kadar kavurun. Üzerine daha sonra kazayaklarını ilave edin. Kendi suyunda 5 dakika kadar pişirin. Tuz ve baharatlarla bir bardak su ilave ederek pişmeye bırakın. Ocaktan indirdikten sonra ılık hale gelince sarımsaklı yoğurtla servis edin.

DOĞRU HAMLELERİN PUSULASI

Sanayinin gelişiminde
kuruluşundan bugüne
doğru Bölgeyiz...

M.Kemal Atatürk Blv. No:42 35620 Çiğli/İzmir
T. (0232) 376 71 76 - F. (0232) 376 71 00
iaosb@iaosb.org.tr • www.iaosb.org.tr

İZMİR ATATÜRK
ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ